

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА СРЕМСКОГ ОКРУГА ЗА 2023. ГОДИНУ

Завод за јавно здравље Сремска Митровица представља регионалну установу Сремског округа, која прати и анализира здравствено стање становништва, као и рад здравствених установа и организацију здравствених служби у Сремском округу, а све у складу са законском регулативом.

Ради организовања и спровођења адекватне, ефективне и ефикасне здравствене заштите, неопходно је анализирати и пратити здравствено стање становништва које је основ за објективну идентификацију здравствених проблема и приоритета, избор и примену стратегија, активности у здравственој заштити за решавање проблема, а све у циљу очувања и унапређења здравља становништва.

У припреми ове анализе коришћени су подаци за оцену витално демографске политике, оболевања и умирања становништва, рада и коришћења здравствене службе као и услова животне средине. Обрађени су подаци добијени редовном здравствено статистичком евиденцијом, односно на основу статистичких извештаја које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица.

Још увек доминирају хронична незаразна обољења, имајући у виду недовољно развијену свест грађана о значају превенције истих, за које су одговорни у већини случајева доприноси ризико фактори а који су резултат навика и понашања сваког појединца. Ти фактори су: пушење, неправилна исхрана, физичка неактивност, гојазност и др. Све то указује на сталну потребу мултисекторске сарадње унутар целог друштва, потребу спровођења свих активности из области промоције здравља, јер промоција здравља захтева координирану акцију свих заинтересованих страна: републичке и покрајинске владе, здравственог, социјалног, економског и других сектора, невладиних и добровољних организација, локалних власти, индустрије, привреде и мас медија. Здравствена заштита је оријентисана према пацијенту као и очувању и унапређењу здравља становништва, а брига за здравље је обавеза целокупне заједнице.

Промоција здравља, здравствено стање становништва као и све активности на његовом унапређењу, превазилазе здравствену заштиту у смислу да постају тема за ствараоце политике у свим секторима и на свим нивоима и на тај начин подстичу све одговорне чиниоце да буду свесни последица које њихове одлуке могу имати по здравље као и да прихвате одговорност за здравље. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике, али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Витално - демографски показатељи

Витално демографска ситуација једне територије се процењује на основу више индикатора од којих су најважнији: број становника, полна и старосна структура, наталитет, морталитет и природни прираштај. Становништво мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава стално се креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (наталитет) и умирања (морталитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**. Сремски округ је територија са 283.032 становника (процена броја становника 2022. године, демографија, ИЗЈЗ Србије Батут). Полна структура у укупном броју становника је следећа: број особа мушког пола је 139.785 што је 49,4% а број особа женског пола је 143.247 што је 50,6% становништва.

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација). На територији Сремског округа, према овим критеријумима, становништво је изразито старо и учешће у укупној популацији, категорије старије од 65 година је 22% (у 2021. години била је 21%, у 2020. години била је 20,6% и у у 2019. години била је 19,5%).

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на 1000 становника на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је ниска.

Општа стопа **морталитета** представља укупан број умрлих особа у једној години на 1000 становника одређене територије и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12%. На територији Сремског округа, израчуната стопа за 2023. годину износи 14,7%.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији изражену на 1000 становника. Према статистичким подацима, за 2023. годину, за Сремски округ износи – 6,2.

Према подацима Републичког Завода за статистику/2023. година, расположиви подаци су за очекивану дужину живота за мушки пол је 73,6 година, а за женски пол је 78,4.

У 2023. години, укупан број порођаја на територији Сремског округа, био је 1.229, и то у Општој болници Сремска Митровица. У табели број 1. приказан је и број порођаја по месецима у току године.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 1 - Број порођаја према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1229	117	105	87	96	80	110	107	112	96	119	107	93
Сремски округ	1229	117	105	87	96	80	110	107	112	96	119	107	93

На територији Сремског округа у 2023. години, укупан број рођене деце је 1.229. Сви порођаји су обављени у Општој болници Сремска Митровица. Од тога је 1.234 живорођене деце, а пет мртворођене. Табела број 2. приказује стање по месецима током целе године.

Табела број 2 - Број рођене деце према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1239	120	106	87	97	81	110	107	112	98	120	107	94
Живорођено	1234	119	106	87	97	81	110	107	112	98	118	106	93
Мртворођено	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1
Сремски округ													

Укупан број породиља у 2023. години на територији Срема је 1.229, и то у Општој болници Сремска Митровица, табела број 3.

Табела број 3 - Број породиља према здравственој установи и старосним групама

Здравствена установа	Узраст							Укупно
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	
Општа болница Сремска Митровица	3	66	575	542	41	2	0	1.229
Сремски округ	3	66	575	542	41	2	0	1.229

Када се анализирају прекиди трудноће у 2023. години, укупан број прекида је 148 у Општој болници Сремска Митровица (табела број 4). У приватној пракси било је 40 прекида трудноће.

Табела број 4 - Прекиди трудноће-2023. година

Сремски округ	Број прекида трудноће
Укупно	188
Општа болница Сремска Митровица	148
Приватна пракса	40

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва, и веома су значајни приликом израде ове анализе.

Морталитет је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти одраслог становништва у Сремском округу у 2023. години су:

- Болести система крвотока (I) (60,12%)
- Тумори (C) (15,79%)
- Болести система за дисање (J) (7,45%)
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) (3,51%)
- Болести система за варење (K) (2,81%)
- Болести мокраћно-полног система (N) (1,75%)
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) (1,59%)
- Болести нервног система (G) (1,44%)
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) (1,23%)
- Тумори и болести крвотворних органа и поремећаја имунитета (D) (1,20%)

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Најређи узроци смртности су:

- Саобраћајни удеси (V) (0,02%)
- Болести изазване другим паразитима (B) (0,05%)
- Други спољашњи узроци повређивања (W) (0,07%)
- Шифре за посебне намене (U) (0,14%)
- Болести коже и болести поткожних ткива (L) (0,17%)
- Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M) (0,22%)
- Повреде, тровања и последице деловања спољњих фактора (S) (0,77%)

Табела број 5 - Структура морталитета у Сремском округу

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМУ	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
Узроци умирања(према групама болести)	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Болести система крвотока (I)	2012	50,19%	2138	46,49%	2390	45,69%	2416	54,44%	2502	60,12%
Тумори (C)	835	20,83%	827	17,98%	755	14,43%	727	16,38%	657	15,79%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	123	3,07%	155	3,37%	234	4,47%	197	4,44%	146	3,51%
Болести система за дисање (J)	182	4,54%	314	6,83%	312	5,96%	272	6,13%	310	7,45%
Болести система за варење (K)	125	3,12%	129	2,80%	124	2,37%	115	2,59%	117	2,81%
Повреде, тровања и последице деловања спољњих фактора (S)	4	0,10%	0	0,00%	2	0,04%	3	0,07%	32	0,77%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	163	4,07%	171	3,72%	173	3,31%	138	3,11%	66	1,59%
Болести нервног система (G)	173	4,32%	170	3,70%	143	2,73%	74	1,67%	60	1,44%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (Т)	1	0,02%	0	0,00%	0	0,00%	4	0,09%	0	0,00%
Болести мокраћно-полног система (N)	71	1,77%	68	1,48%	62	1,19%	55	1,24%	73	1,75%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	57	1,42%	64	1,39%	54	1,03%	43	0,97%	32	0,77%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	6	0,15%	4	0,09%	4	0,08%	3	0,07%	0	0,00%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	25	0,62%	24	0,52%	20	0,38%	22	0,50%	38	0,91%
Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	16	0,40%	24	0,52%	26	0,50%	69	1,55%	50	1,20%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	128	3,19%	118	2,57%	77	1,47%	74	1,67%	51	1,23%
Други спољашњи узроци повређивања (W)	19	0,47%	12	0,26%	23	0,44%	6	0,14%	3	0,07%
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M)	17	0,42%	17	0,37%	8	0,15%	12	0,27%	9	0,22%
Болести коже и болести поткожног ткива (L)	17	0,42%	13	0,28%	10	0,19%	9	0,20%	7	0,17%
Стања у порођајном периоду (P)	2	0,05%	0	0,00%	0	0,00%			0	0,00%
Саобраћајни удеси (V)	28	0,70%	25	0,54%	28	0,54%	5	0,11%	1	0,02%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)	0	0%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Болести изазване другим паразитима (В)	3	0,07%	56	1,22%	13	0,25%	3	0,07%	2	0,05%
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)	2	0,05%	3	0,07%	2	0,04%	2	0,05%	0	0,00%
Шифре за посебну намену (U)	0	0,00%	267	5,81%	771	14,74%	189	4,26%	6	0,14%
укупно:	4009	100%	4599	100%	5231	100%	4438	100%	4162	100%

Анализирајући структуру морталитета уочава се већи проценат умрлих од кардиоваскуларних обољења, болести система за дисање и болести мокраћно-полног система.

Мањи проценат умрлих је из групе болести нервног система и болести жлезда са унутрашњим лечењем у односу на претходну годину.

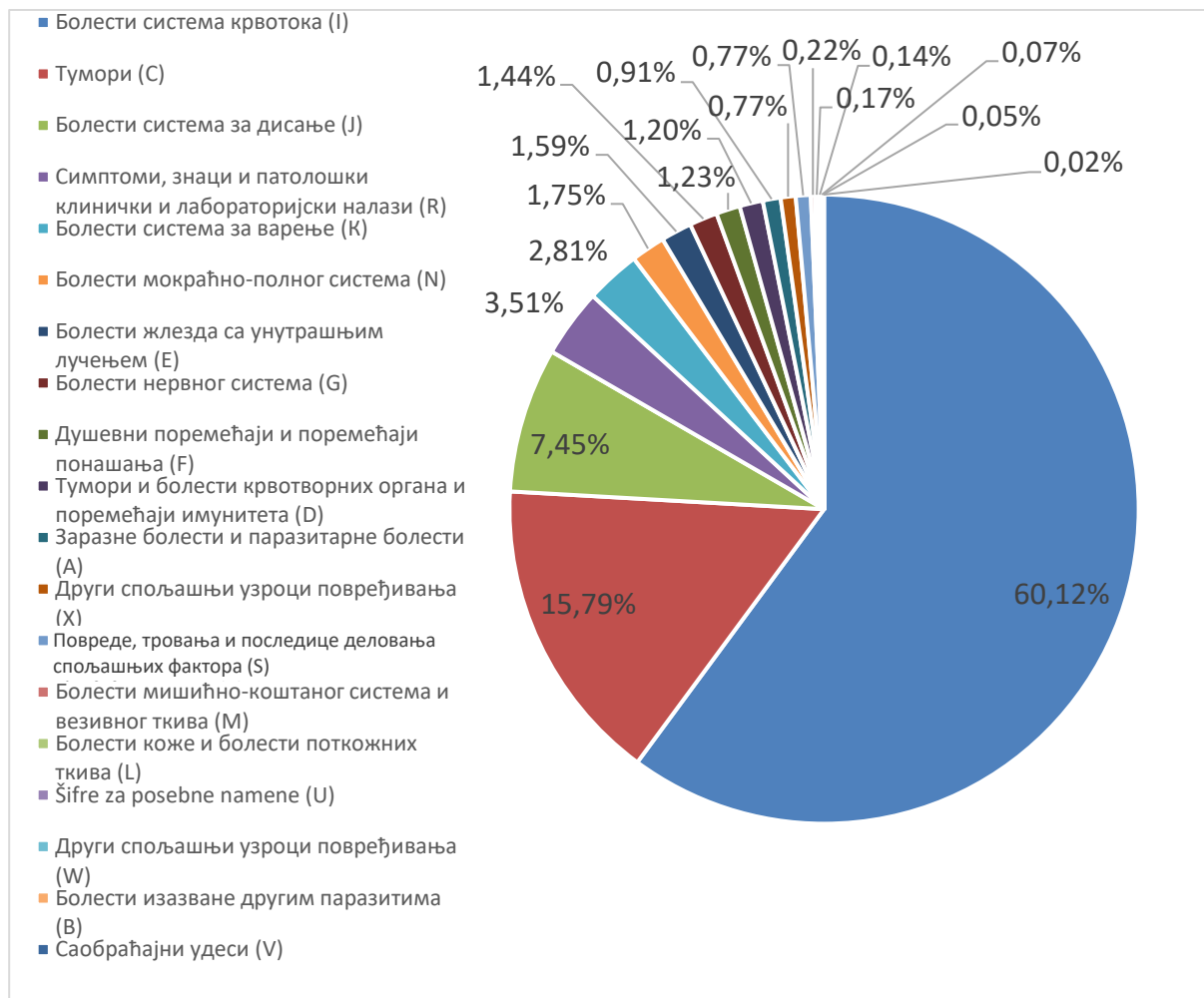
Знатно смањење умрлих је од COVID-а кроз шифру U 07.1 – XXII шифре за посебне намене.

У 2023. години је мањи проценат морталитета од малигнитета у односу на претходну годину.

Мањи је проценат умрлих од болести из групе симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази и душевни поремећаји и поремећаји понашања у односу на претходну годину.

Графикон број 1. Структура морталитета у Сремском округу за 2023. годину

У 2023. години када посматрамо појединачне дијагнозе, највећи број становника Сремског округа је умро од повишеног крвног притиска 21,19%, затим од обољења срчаног мишића 9,97%, недовољне функције срца 8,60%, хроничне исхемијске болести срца 5,81%, карцинома душника и плућа 4,18%, инфаркта мозга 3,58%, недовољне дисајне функције 2,81%, акутног инфаркта 2,04%, застоја срца 1,92% и запаљења плућа 1,73%.

Табела број 6 - Структура морталитета по дијагнозама

Најчешће болести као узрок смрти	Број	Процент
I10	882	21,19%
I42	415	9,97%
I50	358	8,60%
I25	242	5,81%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

C34	174	4,18%
I63	149	3,58%
J96	117	2,81%
I21	85	2,04%
I46	80	1,92%
J18	72	1,73%
Остало	1.588	38,15%
Укупно	4.162	100,00%

Табела број 7 - Најчешће болести као узроци смртности по полу у Сремском округу:

Најчешће болести као узрок смрти – по полу	ПОЛ				Укупно број	Укупно проценат
	Мушко		Женско			
	Број	Процент	Број	Процент		
I10	337	8,10%	545	13,09%	882	21,19%
I42	148	3,56%	267	6,42%	415	9,97%
I50	156	3,75%	202	4,85%	358	8,60%
I25	120	2,88%	122	2,93%	242	5,81%
C34	115	2,76%	59	1,42%	174	4,18%
I63	80	1,92%	69	1,66%	149	3,58%
J96	63	1,51%	54	1,30%	117	2,81%
I21	53	1,27%	32	0,77%	85	2,04%
I46	43	1,03%	37	0,89%	80	1,92%
J18	45	1,08%	27	0,65%	72	1,73%
Остало	796	19,13%	792	19,03%	1588	38,15%
Укупно	1.956	47,00%	2.206	53,00%	4.162	100,00%

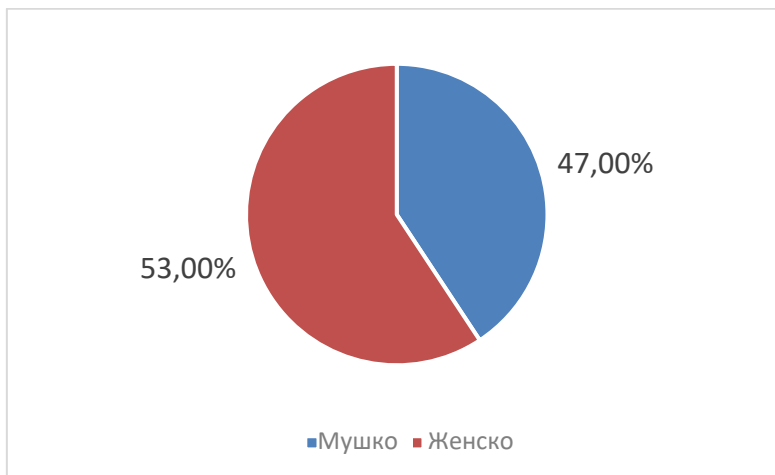
Структура морталитета по полу у Сремском округу говори да је претходне године мушки пол нешто доминантнији када је у питању морталитет.

Женски пол је доминантан код већег броја почетних дијагноза: повишеног крвног притиска 13,09%, затим од обољења срчаног мишића 6,42%, недовољне функције срца 4,85%.

У структури морталитета мушког пола доминантни су карцином душника и плућа 2,76%, инфаркта мозга 1,92%, запаљење плућа 1,08%, недовољна дисајна функција 1,51%, акутни инфаркт 1,27% и застој срца 1,03%.

Графикон број 2. - Сремски округ

У структури општег морталитета особе мушког пола заступљене су са 53% учесталости, а женски пол је заступљен у проценту од 47%.

Табела број 8 - Најчешће болести као узроци смртности у Сремском округу у 2023. години из групе кардиоваскуларних болести:

Најчешћа обољења	Број	Процент
I10	882	35,25%
I42	415	16,59%
I50	358	14,31%
I25	242	9,67%
I63	149	5,96%
I21	85	3,40%
I46	80	3,20%
I70	68	2,72%
I48	38	1,52%
I61	37	1,48%
Остало	148	5,92%
Укупно	2.502	100,00%

Водећи узроци смртности из групе кардиоваскуларних болести у Сремском округу су: хипертензија (35,25%), обољење срчаног мишића (16,59%), недовољна функција срца (14,31%), хронична исхемијска болест срца (9,67%), инфаркт мозга (5,96%), акутни инфаркт срца (3,40%), застој срца (3,20%), атеросклероза (2,72%), треперење преткомора и лепршање преткомора (1,52%) и крварење у мозгу (1,48%).

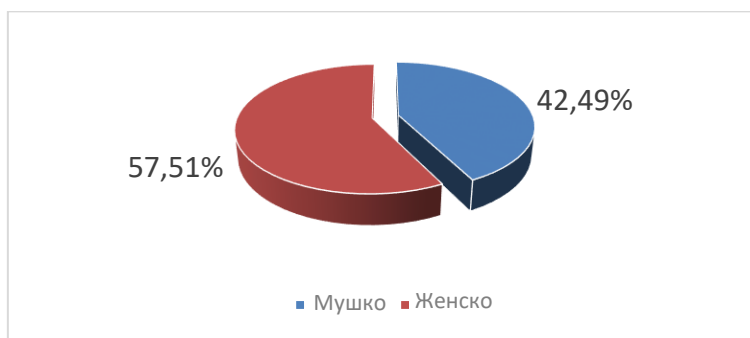
Табела број 9 - Морталитет од кардиоваскуларних болести по полу - Сремски округ

Најчешћа обољења – по полу	Пол		Женско		Укупно број	Укупно проценат
	Мушко	Процент	Број	Процент		
I10	337	13,47%	545	21,78%	882	35,25%
I42	148	5,92%	267	10,67%	415	16,59%
I50	156	6,24%	202	8,07%	358	14,31%
I25	120	4,80%	122	4,88%	242	9,67%
I63	80	3,20%	69	2,76%	149	5,96%
I21	53	2,12%	32	1,28%	85	3,40%
I46	43	1,72%	37	1,48%	80	3,20%
I70	25	1,00%	43	1,72%	68	2,72%
I48	13	0,52%	25	1,00%	38	1,52%
I61	16	0,64%	21	0,84%	37	1,48%
Остало	72	2,88%	76	3,04%	148	5,92%
Укупно	1.063	42,49%	1.439	57,51%	2.502	100,00%

Што се тиче полне структуре морталитета од кардиоваскуларних обољења, као најчешћег узрока смртности у 2023. години уочава се нешто већи проценат умирања женске популације од кардиоваскуларних болести 57,5%, док је мушка популација заступљена са 40,5%.

Женски пол је доминантан код хипертензије, обољења срчаног мишића, недовољна функција срца и атеросклерозе. Мушки пол је доминантнији код инфаркта мозга и акутног инфаркта (табела број 9 и графикон број 3).

Графикон број 3. - Однос полова/умрли од кардиоваскуларних болести/ Сремски округ/

Анализирајући морталитет од малигнутих обољења, закључује се да се током 2023. године највише умирало од злоћудних тумора плућа и бронхија (26,48%), затим дојке (7,00%), злоћудног тумора дебелог црева (6,70%), тумора задњег црева (6,24%), тумора

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

простате (5,78%), гуштераче (4,87%), злоћудног тумора желуца (4,11%), секундарног злоћудног тумора органа за дисање и органа за варење (3,50%), злоћудног тумора јетре и у жучним каналима (3,04%), злоћудног тумора мозга (2,44%) и злоћудног тумора мокраћне бешике (2,44%). Табела број 10.

Табела број 10 - Најчешћа малигна обољења као узроци морталитета у Сремском округу

Најчешћа обољења	Број	Процент
C34	174	26,48%
C50	46	7,00%
C18	44	6,70%
C20	41	6,24%
C61	38	5,78%
C25	32	4,87%
C16	27	4,11%
C78	23	3,50%
C22	20	3,04%
C71	16	2,44%
C67	16	2,44%
Остало	180	27,40%
Укупно	657	100,00%

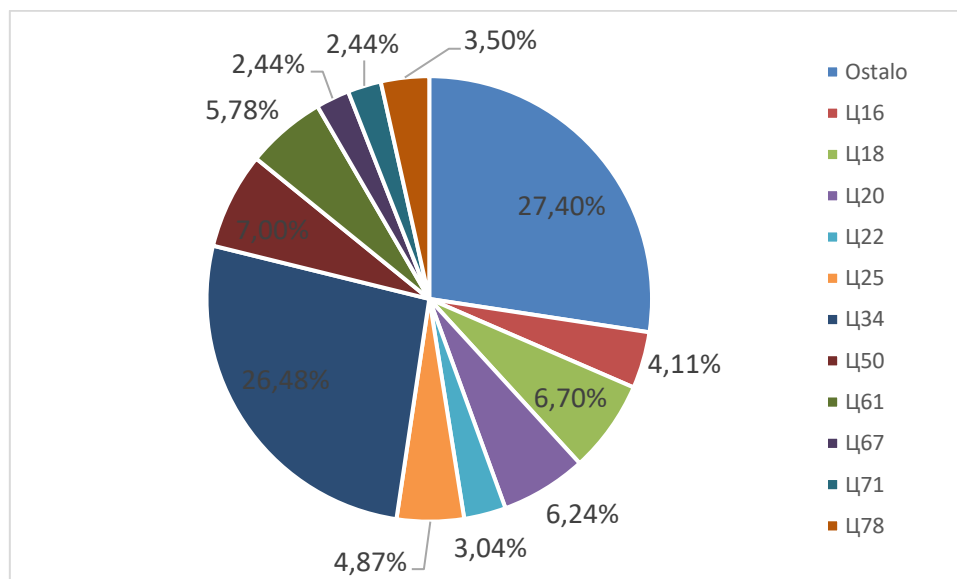
Табела број 11 - Морталитет од малигнух болести по полу /Сремски округ/ 2023. година

Најчешћа обољења – по полу	Пол				Укупно број	Укупно проценат
	Мушко		Женско			
	Број	Процент	Број	Процент		
C34	115	17,50%	59	8,98%	174	26,48%
C50	1	0,15%	45	6,85%	46	7,00%
C18	29	4,41%	15	2,28%	44	6,70%
C20	26	3,96%	15	2,28%	41	6,24%
C61	38	5,78%	0	0,00%	38	5,78%
C25	14	2,13%	18	2,74%	32	4,87%
C16	18	2,74%	9	1,37%	27	4,11%
C78	12	1,83%	11	1,67%	23	3,50%
C22	13	1,98%	7	1,07%	20	3,04%
C71	8	1,22%	8	1,22%	16	2,44%
C67	13	1,98%	3	0,46%	16	2,44%
Остало	115	17,50%	59	8,98%	174	26,48%
Укупно	377	57,38%	280	42,62%	657	100,00%

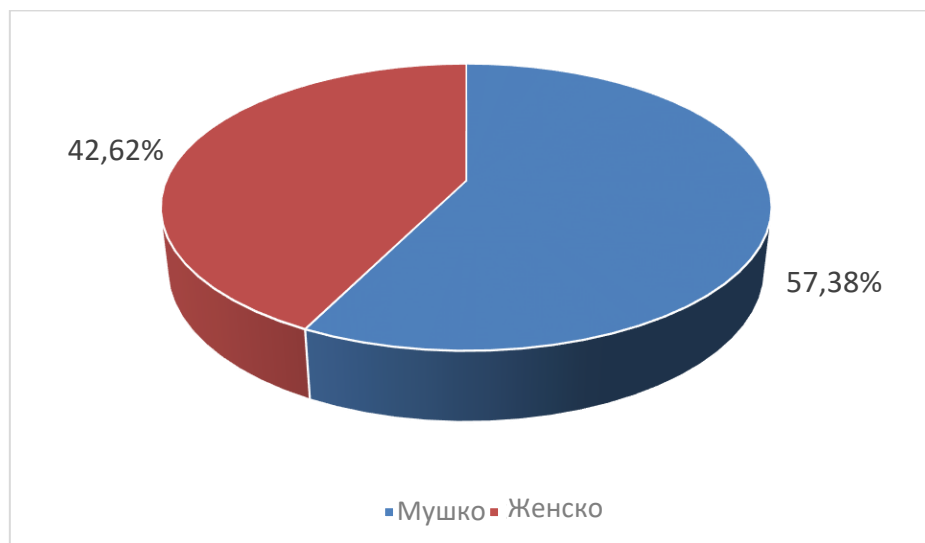
Што се тиче полне структуре mortalитета од малигнух болести у 2023. години, уочава се нешто већи проценат умирања женске популације од злоћудног тумора панкреаса 2,74%, док је mortalитет мушке популације у већем проценту од тумора бронхија и плућа са 17,5%, злоћудног тумора дебелог црева 4,41%, ректума 3,96%, желуца 2,74%, јетре и у жучним каналима 1,98% и злоћудног тумора мокраћне бешике 1,98%.

Графикон број 4. Најчешћа малигна обољења

У структури mortalитета од малигнух обољења особе мушког пола заступљене су са 57,4% учесталости. Женски пол је заступљен у проценту од 42,6%.

Графикон број 5. Однос полова умрлих од малигнух обољења

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури морталитета (умирања) тако и у структури морбидитета (разбољевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и морбидитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијентан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разболевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама и то: општа стопа морталитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета биће приказане кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то из статистичких извештаја о раду наведених служби у установама Сремског округа за 2023. годину и то за следеће службе/службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и медицине рада, службе стоматолошке здравствене заштите/.

Велики значај имају показатељи регистрованог морбидитета-разбољевања. Укупан морбидитет Сремског округа, током 2023. године у служби опште медицине је мањи него прошле године и износи 395.719 (461.861 у 2022. години), а у служби медицине рада је већи у односу на прошлу годину и износи 22.185 (19.759 у 2022. години). Табела број 12.

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета становништва, старијег од 19 година у служби **опште медицине** на територији округа где највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са 15,2% (11,4% у 2022. години), затим болести кардиоваскуларног система са 12,8% (13,5% учешћа у 2022. години), потом болести

система за дисање са 11,2% учешћа (10,1% у 2022. години), такође значајно учешће имају и болести коштаног мишићног система и везивног ткива са 9,7% (9,2% учешћа у 2022. години). Дат је и приказ најчешћих обољења у служби **медицине рада** (табела број 12). У тој служби највећи број оболелих је од болести система крвотока 18,4% , затим болести мишићно коштаног система и везивног ткива са 11,6%, потом су на трећем месту болести система за дисање са 9,4%.

Табела број 12 - Најчешће болести у служби здравствене заштите одраслих и медицине рада - Сремски округ / 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023		2023	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	44.259	11,18	2.091	9,42
Болести система крвотока I00-I99	50.615	12,79	4.080	18,39
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	60.152	15,20	1.406	6,33
Болести мишићно коштаног и везивног ткива M00-M99	38.304	9,67	2.566	11,56
Малигне болести C00-C99	5.616	1,41	127	0,57
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма E00-E99	21.241	5,36	1.516	6,83
F00-F99	13.378	3,38	1.345	6,06
K00-K93	19.221	4,85	1.233	5,55
R00-R99	37.143	9,38	1.291	5,81
N00-N99	21.601	5,45	1.104	4,97
U04-U11	4.604	1,16	0	0
Остале болести	79.585	20,11	5.426	24,45
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

У служби **опште медицине**, **кардиоваскуларне болести** су група обољења која у укупном морбидитету узимају учешће 12,8%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија и поремећаји спроводног система срца и аритмије. У служби **медицине рада**, кардиоваскуларне болести заузимају учешће са 18,4%, од тога артеријска хипертензија 10,0%, запаљење вена и стварање крвих угрушака 1,3%,

хемороиди 1,2%, поремећаји спроводног система срца и аритмије 1,0% и друге исхемијске болести срца са 0,8% (табела број 13).

Табела број 13 - Најчешће кардиоваскуларне болести-2023 година / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023		2023.	
	број	%	број	%
Кардиоваскуларне болести свега	50.615	12,79	4.080	18,39
Повишен крвни притисак I10-	30.913	7,81	2.208	9,95
Друге болести срца I27-I43, I51-I52	2.671	0,67	84	0,37
Поремећаји спроводног система срца и аритмије I44-I49	3.740	0,94	227	1,02
Друге исхемијске болести срца I20, I23-I25	2.941	0,74	169	0,76
Хемороиди I84	1.284	0,32	275	1,23
Остале болести крвних судова мозга I 65-I69	1.259	0,31	114	0,51
Запаљење вена, стварање крвних угрушака I 80-I82	1.232	0,31	295	1,32
Остале болести	345.104	87,20	18.105	81,60
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Болести система за дисање у укупном морбидитету у 2023. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина учествују са 11,2%. Најчешћа обољења на територији округа из ове групе болести су: акутни фарингитис и тонзилитис, акутне инфекције горњих респираторних путева – неспецифичне и бронхитис. Анализом морбидитета у служби медицине рада на територији округа ова група обољења има учешће са 9,4% (табела број 14).

Табела број 14 - Најчешће болести система за дисање/2023 година/Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023		2023.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99 свега	44.259	11,18	2.091	9,42
Акутни фарингитис и тонзилитис J02-J03	16.956	4,28	857	3,86

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Акутне инфекције горњих респираторних путева неспецифичне J00-J01, J05-J06	11.618	2,93	582	2,62
Бронхитис акутни J20-J21	4.650	1,17	155	0,69
Бронхитис, емфизем и остале хроничне J40-J44	3.039	0,76	49	0,22
Астма J45-J46	2.810	0,71	179	0,80
Пнеумонија J12-J18	1.098	0,27	68	0,30
Кијавица J30-J31, J33-J34	1.528	0,38	116	0,52
Остале болести	351.460	88,81	20.094	90,57
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Болести мишићно коштаног система и везивног ткива у укупном морбидитету у 2023. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 9,7%. Најчешћа обољења на територији округа из ове групе болести су: друга обољења леђа, болести меког ткива, дегенеративна обољења зглобова и друга обољења зглобова. Посматрајући службу медицине рада на територији округа, ова група обољења има учешће са 11,6% (табела број 15).

Табела број 15 - Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива/2023
години/Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Болести мишићно коштаног система – свега M00-M99	38.304	9,67	2.566	11,56
Друга обољења леђа M40-M49, M53-M54	18.159	4,58	1.498	6,75
Дегенеративна обољења зглобова M15-M19	4.445	1,12	214	0,96
Друга обољења зглобова M00-M-03, M22-M25	5.032	1,27	164	0,73
Поремећаји вратног и другог међупршљенског диска M50-M51	1.473	0,37	162	0,73
Запаљенско обољење зглобова M05-M14	1.913	0,48	186	0,83
Болести меког ткива M60-M 79	5.061	1,27	102	0,45
Остале болести	357.415	90,32	19.619	88,43
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Малигна обољења у укупном морбидитету у 2023. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 1,4%. Најчешћи малигнитети на територији округа су: малигнитет дојке, секундарни злоћудни тумори неозначених и разних локализација, малигнитет бронха и плућа, потом малигнитет ректосигмоидног споја дебелог црева и малигнитет дебелог црева. Анализом малигнитета у служби медицине рада уочава се број оболелих - 127 или 0,6% учешћа у укупном морбидитету у овој служби (табела број 16).

Табела број 16 - Најчешћи малигнитети - 2023. година / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Малигне болести – свега C00-C96	5.616	1,41	127	0,57
Малигни тумор дојке C50	962	0,24	25	0,11
Малигни тумор плућа, трахеје и бронха C33-C34	539	0,13	10	0,04
Други секундарни злоћудни тумори неозначених и разних локализација C73-C80, C97	662	0,16	13	0,05
Злоћудни тумори ректосигмоидног споја дебелог црева, чмара и чмарног канала C19-C21	427	0,10	9	0,04
Малигни тумор дебелог црева C18	387	0,09	7	0,03
Остале болести	390.103	98,58	22.058	99,42
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Група под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом у укупном морбидитету у 2023. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина учествују са 15,2%. Најчешћи разлог због којих су се лица јављала код изабраног лекара су ради прегледа и испитивања, потом из других разлога и због потенцијално здравствене угрожености заразном болешћу. Анализом морбидитета у служби медицине рада уочава се да је број лица који је имао контакт са здравственом службом 1.406, односно да са 6,3% узимају учешће у укупном морбидитету у овој служби (табела број 17).

Табела број 17 - Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом /2023 година/ Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом - свега Z00-Z99	60.152	15,20	1.406	6,33
Лица у здравственим службама из других разлога Z31-Z33, Z37, Z55-Z99	15.728	3,97	201	0,90
Остала лица потенцијално здравствено угрожена заразном болешћу Z20, Z22-Z29	11.555	2,92	95	0,42
Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања Z00-Z13	30.964	7,82	1.005	4,53
Остале болести	335.567	84,79	20.779	93,66
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

У структури укупног морбидитета у служби опште медицине болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма односно **ендокрине болести** узимају учешће са 5,4% (21.241 случај), од чега је највише заступљен дијабетес мелитус и то са 2,3% или 91.732 случаја. (табела број 18 и графикон број 6).

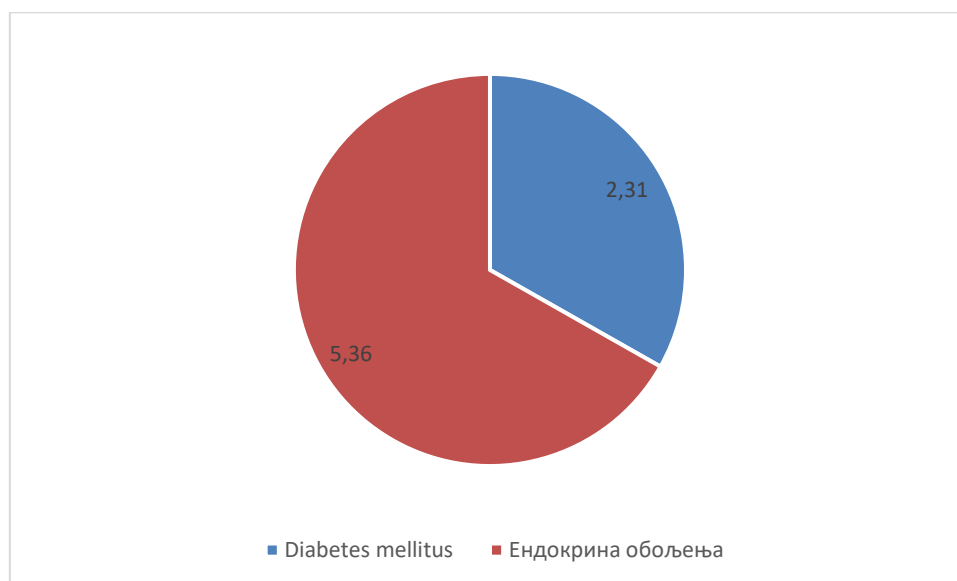
Табела број 18 - Најчешће болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма / 2023. години / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Ендокрине болести E00- E99 свега	21.241	5,36	1.516	6,83
Дијабетес мелитус E10-14	9.173	2,31	198	0,89
Други поремећаји жлезда са унутрашњим лучењем E15-E35,E58-E63, E65, E67-E85, E87-E90	5.840	1,47	305	1,37

Други поремећаји штитасте жлезде E03-E04, E06-E07	4.205	1,06	409	1,84
Остале болести	374.478	94,63	20.669	93,16
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Графикон број 6. - Дијабетес мелитус у структури ендокриних обољења у Срему 2023. година-служба опште медицине

Што се тиче **болести система за варење**, оне у укупном морбидитету узимају учешће са 4,9%. Анализирајући здравствено стање током 2023. године, уочено је да су највише заступљене друге болести црева и потрбушнице са 1,4%, гастритис и дуоденитис са 0,9%, потом група болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева са 0,8% (табела број 19).

Табела број 19 - Најчешће болести система за варење Сремски округ 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Болести система за варење K00-K93 свега	19.221	4,85	1.233	5,55
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23, K28, K30-K31	3.225	0,81	179	0,80

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67	5.680	1,43	133	0,59
Гастритис и дуоденитис K29	3.403	0,85	377	1,69
Остале болести	376.498	95,14	20.952	94,44
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

У структури укупног морбидитета током 2023. године са близу 1,2% учествују дијагнозе везане за COVID-19.

Табела број 20 - Најчешће болести U 04-U 11 Сремски округ - 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Шифра за посебне намене укупно U04-U11	4.604	1,16	0	0
Хитна употреба U 07	4.182	1,05	0	0
Хитна употреба – пост COVID U09	195	0,04	0	0
Потреба за имунизацијом против Covid U 11	225	0,05	0	0
Остале болести	391.115	98,83	0	0
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	0

Најчешће дијагнозе када су у питању душевни поремећаји приказане су у табели број 21.

Табела број 21 - Најчешће болести- душевни поремећаји Сремски округ - 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023.	
	број	%	број	%
Душевни поремећаји укупно F00-F99	13.378	3,38	1.345	6,06
Поремећаји расположења F30-F39	4.070	1,02	223	1,00
Неуротски, стресогени и телесно манифестни поремећаји F40-F48	4.413	1,11	591	2,66

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Шизофренија F20-F29	1.541	0,38	81	0,36
Други душевни поремећаји и поремећаји понашања F04-F09,F50-F69,F80-F99	1.479	0,37	183	0,82
Остале болести	382.341	96,61	20.840	93,93
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Табела број 22 - Најчешће болести - Мокраћно полни систем
Сремски округ - 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023	
	број	%	број	%
Болести мокраћно полног система укупно	21.601	5,45	1.104	4,97
Остале болести мокраћног система	7.289	1,84	235	1,05
Циститис	4.789	1,21	462	2,08
Хиперплазија простате	3.209	0,81	165	0,74
Инсуфицијенција бубрега	1.001	0,25	26	0,11
Остале болести	374.118	94,54	21.081	95,02
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Табела број 23 - Најчешће болести - Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораториски налази / Сремски округ / 2023. година

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	2023.		2023	
	број	%	број	%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораториски налази неклассификовани на другом месту R00-R99	37.143	9,38	1.291	5,81
R00-R09,R11-R49,R51-R53,R55-R99	25.632	6,47	768	3,46
R50 – температура непознатог узрока	5.758	1,45	232	1,04
R10 – бол у абдомену и малој карлици	5.564	1,40	291	1,31
Остале болести	358.576	90,61	20.894	94,18
Укупан морбидитет	395.719	100	22.185	100

Служба за здравствену заштиту школске деце

У служби за здравствену заштиту школске деце укупно регистровани морбидитет у 2023. години за Сремски округ је 123.088. Највећи удео у укупном морбидитету ове службе има група обољења под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (35.715) или 29%, затим на другом месту су болести система за дисање (33.619) или 27,3% и на трећем месту су група заразних и паразитарних болести са 12.798 оболелих или 10,4% (табела број 24).

**Табела број 24 - Најчешће болести - здравствену заштита школске деце
Сремски округ (2022/2023 година)**

Најчешће болести	Школски диспанзер			
	2022.		2023.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	26.291	24,6	33.619	27,3
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	9.988	9,34	12.798	10,4
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	36.003	33,7	35.715	29
Остале	34.585	32,3	40.956	33,2
Укупан морбидитет	106.867	100	123.088	100

Када посматрамо службу за **предшколску децу** укупно регистровани морбидитет Сремског округа за 2023. годину је 129.638. Најчешће болести у овој служби су болести система за дисање 32%, потом група дијагноза под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом које имају учешће са 30%, затим група под називом Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 10,9% као и заразне и паразитарне болести са 7,7%. (табела број 25).

**Табела број 25 - Најчешће болести - здравствена заштита предшколске деце -
Сремски округ (2022/2023 година)**

Најчешће болести	Дечији диспанзер			
	2022.		2023.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00- J99	42.435	32,5	41.430	32

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	41.397	31,7	38.812	30
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборат. налази R00-R99	13.824	10,6	14.172	10,9
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	9.046	6,9	10.080	7,7
Остале	23661	18,1	25.144	19,4
Укупан морбидитет	130.363	100	129.638	100

Посматрајући и анализирајући **рад поливалентних служби** домова здравља Сремског округа за 2023. годину, уочава се да је укупан број посета ове службе категорији жена 18.637, укупно одојчадима 12.445, а осталој деци број првих посета према старости био је 3.612. Највећи број посета категорији жена био је у Дому здравља Сремска Митровица (8.818), а најмање у Шиду (855). Одојчад су највише била посећена у дому здравља Сремска Митровица (4.293), а најмање у дому здравља Шид (718 посета). Остала деца-највише су била посећена у дому здравља Стара Пазова (број посета је 1.249), а најмањи број посета забележен је на територији коју покрива дом здравља Шид - само 109 посета. Табела број 26.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 26 - Поливалентна патронажна служба-посете по општинама - 2023. година/Сремски округ

Општина	Женама					Одојчади								Осталој деци				
	УКУПНО	ТРУДНИЦЕ	ПОРОДИЉЕ И БАБИЊАРЕ	ПОСЛЕ ПРЕКИДА ТРУДНОЋЕ	ОСТАЛИМ ЖЕНАМА	УКУПНО	Прве посете према старости						УКУПНО	Прве посете према старости				
							СВЕГА	ДО 6 ДАНА	7-14 ДАНА	15-19 ДАНА	1-2 МЕС.	3-5 МЕС.		6-11 МЕС.	СВЕГА	1-2 ГОД	3-5 ГОД	6 И ВИШЕ ГОД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
УКУПНО	18637	1457	10907	16	6257	12445	9720	2048	4317	473	893	1033	956	3612	3627	1762	1507	358
ИНЂИЈА	1680	121	1559			273	584	146	98	45	139	97	59	698	698	368	330	
ПЕЋИНИЦИ	921	136	785			1125	396	97	39	21		121	118	317	317	160	157	
РУМА	2077	61	1757		259	2128	613	379			34	144	56	265	265	119	126	20
С. МИТРОВИЦА	8818	689	3146	16	4967	4293	4293	599	2465	82	502	351	294	989	989	504	432	53
С. ПАЗОВА	4286	414	3079		793	3908	3143	710	1316	289	190	267	371	1234	1249	559	405	285
ШИД	855	36	581		238	718	691	117	399	36	28	53	58	109	109	52	57	

Служба за здравствену заштиту жена

У овој служби, регистровани морбидитет за 2023. годину за територију Сремског округа је 50.116, што је више него претходне године, а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом 59% и болести мокраћно полног система 24,3%. На трећем месту су трудноћа, рађање и бабиње 8,4%. Посебно место у структури морбидитета имају тумори са 5,4%.

Табела број 27 - Морбидитет службе здравствене заштите жена- 2022/2023. година/Сремски округ

Болести	Диспанзер за жене 2022.		Диспанзер за жене 2023.	
	Број	%	Број	%
Тумори С00-Д48	1.901	4	2.698	5,38
Болести мокраћно полног система N00-N99	11.962	25	12.210	24,3
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	2.825	5,9	4.190	8,36
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	29.588	62	29.629	59,1
Остале	1.467	3	1.389	2,77
Укупан морбидитет	47.743	100	50.116	100

Служба стоматолошке здравствене заштите

Када посматрамо рад стоматолошке службе (**дечија и превентивна стоматологија**) у 2023. години на територији Сремског округа, укупан број посета овој служби је 113.151, од тога је 67.466 првих посета, код 13.557 особа извађен је зуб као вид интервенције, а осталих интервенција било је 7.924.

Стоматолошка служба **предшколске деце** у Срему за период 2023. године има укупан морбидитет од 4.928 (5.858 у 2022. години). Број посета у служби у 2023. години био је 9.724, од тога број првих је 7.003. Извађених зуба било је 960, осталих интервенција 364. Caries dentium на територији Сремског округа код ове популације заступљен је са 56,5 % или 2.817 случајева (54,8% у 2022. години), друге болести зуба и потпорних структура са 35,6% или 1.775 случајева, док су друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилице заступљене са 390 случајева или 7,8%.

Посматрајући рад **школске и превентивне стоматологије** уочава се да је укупан број посета у 2023. години за територију Сремског округа 64.668 (65.303 у 2022. години), од тога 39.728 су прве посете. Број извађених зуба је 4.888 (5.253 у 2022. години), а број осталих урађених интервенција је 3.337.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Стоматолошки морбидитет **школске деце** у Срему у 2023. години показује следећу структуру: укупан морбидитет је 25.278 (29.264 у 2022. години). Од тога Caries dentium на територији Сремског округа заступљен је са 46,9% или 11.866 случајева (40,9% у 2022. години), друге болести зуба и потпорних структура са 44,8% или 11.325 случаја, док су друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилице заступљене са 2.087 или 8,3%.

Спровођењем мера и активности из области стоматолошке здравствене заштите - доприноси се заштити и унапређењу не само оралног већ и укупног здравља популације. Разлике у доступности и приступачности стоматолошке службе утичу на степен коришћења услуга али и доприносе дефинисању потреба становништва, већој ефикасности и бољем квалитету стоматолошке здравствене заштите.

Организација и рад здравствене службе у Сремском округу

На територији Сремског округа здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 здравствених установа (нису укључене приватне здравствене установе). На примарном нивоу то је 7 домова здравља: Дз Сремска Митровица, Дз Ириг, Дз Рума, Дз Шид, Дз „Јован Јовановић Змај“-Стара Пазова, Дз „Милорад Мика Павловић“- Инђија и Дз „Драган Фундук“-Пећинци и Апотека Сремска Митровица. На секундарном нивоу то су три болнице: једна општа болница (Општа болница Сремска Митровица) и две специјалне болнице (Специјалне болница „др Боривоје Гњатић“- Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“Врдник). Здравствену делатност на више нивоа, обавља Завод за јавно здравље Сремска Митровица.

Коришћење ванболничке здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање су добијени из статистичких извештаја од стране здравствених установа (број посета и кадрови), а нормативи су рачунати према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

Служба опште медицине

Према подацима Института за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић” - Батут (процена становништва 2022. године), број одраслог становништва на територији Сремског округа је 231.482. У службама опште медицине на територији Сремског округа у 2023. години, запослено је укупно 357 здравствених радника, од чега 154 доктора, 223 медицинске сестре-техничари са средњом стручном спремом и 20 са вишом стручном спремом. На територији округа, постигнута је задовољавајућа покривеност становништва, јер је један лекар на просечно 1.503 становника (норматив је један лекар на 1.600 становника). Када посматрамо посете код лекара у овој служби за 2023. годину на територији Срема, укупан број је 970.399, што на годишњем нивоу по лекару износи 6.301 (норматив је 7.350). Сваки лекар у служби имао је просечно 28 посета на дан (норматив - 35 посета дневно).

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Института за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић” - Батут (процена становништва 2022. година) број деце узраста до 6 година је 18.662. Према статистичким извештајима за период 2023. године здравствених установа који се достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, у домовима здравља при диспанзерима за предшколску децу на територији Сремског округа у 2023. години запослено је укупно 22 доктора медицине (19 специјалиста педијатрије, 3 су на специјализацији), 34 медицинске сестре-техничари са средњом стручном спремом и 8 са вишом стручном спремом. У Срему је постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на 848 деце (норматив један лекар на 850 деце предшколског узраста). Када се анализирају посете у овој служби за 2023. годину за територију Срема, укупан број посета код лекара у ординацији је 151.857 (144.768 у 2023. години), што по лекару износи 6.903 (4.826 у 2022. години) и што је на вишем нивоу од норматива (норматив је 6.300 посета на годишњем нивоу). Просечан број посета по лекару дневно је 31 (норматив је 30 посета на дан).

Служба за здравствену заштиту школске деце

Према подацима Института за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић” - Батут (процена становништва 2022. година) број школске деце је 31.888. Према статистичким извештајима здравствених установа који се достављају Заводу за јавно здравље, служба за здравствену заштиту школске деце на територији Сремског округа за посматрану годину има запослено укупно 28 лекара (13 специјалиста, 6 на специјализацији и 9 доктора опште медицине), 32 медицинске сестре са средњом стручном спремом и 4 са вишом стручном спремом. Имајући ово у виду, постигнута је задовољавајућа покривеност од једног лекара на просечно 1.139 деце школског узраста (норматив један лекар на 1.500 деце школског узраста). Укупан број посета за 2023. годину у овој служби на територији Сремског округа је 144.021 (151.857 у 2022. години). Просечан број посета по лекару за ове службе Сремског округа износи 5.144, норматив је 6.300 на годишњем нивоу (број посета у 2022. години био је 4.641). Дневно по лекару просечан број посета је 23 (норматив је 30).

Служба за здравствену заштиту жена

У 2023. години, на територији Сремског округа, укупан број систематских прегледа у овој служби био је 20.987. Број контролних прегледа у 2023. години био је 8.850. Укупан број посета у гинеколошким ординацијама за 2023. годину Сремског округа је је 61.523 (75.811 у 2022. години), од тога првих посета је 27.917.

Укупан број посета у Саветовалишту за планирање породице у 2023. години на територији Срема је 3.589, од чега је 2.675 првих посета.

Према подацима Института за јавно здравље Србије “др Милан Јовановић” - Батут (процена становништва 2022. година) број жена од 15 и више година је 123.751. Према статистичким извештајима здравствених установа који се достављају Заводу за јавно здравље у овим службама домова здравља Сремског округа, у 2023. години запослено је 19 лекара, од тога 16 специјалиста и 3 на специјализацији, 24 медицинске

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

сестре/техничари са средњом стручном спремом и 1 са вишом стручном спремом. На округу је постигнута покривеност од једног гинеколога на просечно 6.513 жена животне доби од 15 и више година (норматив је један гинеколог на 6.500 жена). Укупан број посета је 61.523, што просечно по лекару износи 3.238. Просечан број посета по лекару на дан износи 15 посета.

Болничка здравствена заштита

Право на стационарно лечење у установама секунадарне здравствене заштите на територији Сремског округа остварило је укупно 17.129 болесника од планираних 22.900. На укупно 898 постеља у болницама округа остварено је укупно 212.764 болничких дана, са просечном заузетости од 77,7%. Лечење болесника трајало је у просеку 21,2 дана (најдуже у специјалној болници Стари Сланкамен 36, док је у Општој болници Сремска Митровица 6,6 дана). На нивоу округа, стационарну здравствену заштиту пружало је укупно 214 лекара, 772 медицинске сестре и 6 здравствених сарадника, као и 81 административни и 262 техничко помоћна радника.

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД МАЛИГНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ У ПЕРИОДУ 2018.-2022.

Расположиви подаци о броју оболелих и умрлих од малигнух болести у Срему за 2023. годину су непотпуни (унос података је у току) за валидну анализу у погледу реалне учесталости оболевања и умирања од ових болести. Из тих разлога, користили су се подаци из регистра за рак за Сремски округ, за период 2022. године.

Према расположивим подацима Регистра за рак Завода за јавно здравље Сремска Митровица, тренд оболевања у посматраном петогодишњем периоду од малигнух болести у сремском округу је стабилан (табела 28). Мање годишње варијације могу се објаснити првенствено неуједначеним пријављивањем малигнух неоплазми на терену, док су на број и структуру регистрованих оболења и смрти од малигнух неоплазми утицај имали : организовани скрининг карцинома дојке, грлића материце и колоректалног карцинома као и рад онколошког одсека у Општој болници Сремска Митровица уз увођење иновативних протокола лечења и савремене медикаментозне терапије.

Табела 28: Број оболелих и стандардизована инциденција оболевања од малигнух болести у Срему у периоду - 2022. година

Година	Број новооболелих мушкараца	Inc/100000	Број новооболелих жена	Inc/100000
2022.	1078	379,1	928	360,1

Водећа локализација код мушкараца оболелих од малигнух неоплазми у Срему у периоду 2018-2022. године су плућа, затим колон и ректум, на трећем месту су карциноми простате, затим карцином мокраћне бешике, док су на петом месту карциноми желуца (графикон број 7). Уочава се да је колоректални карцином на првом

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

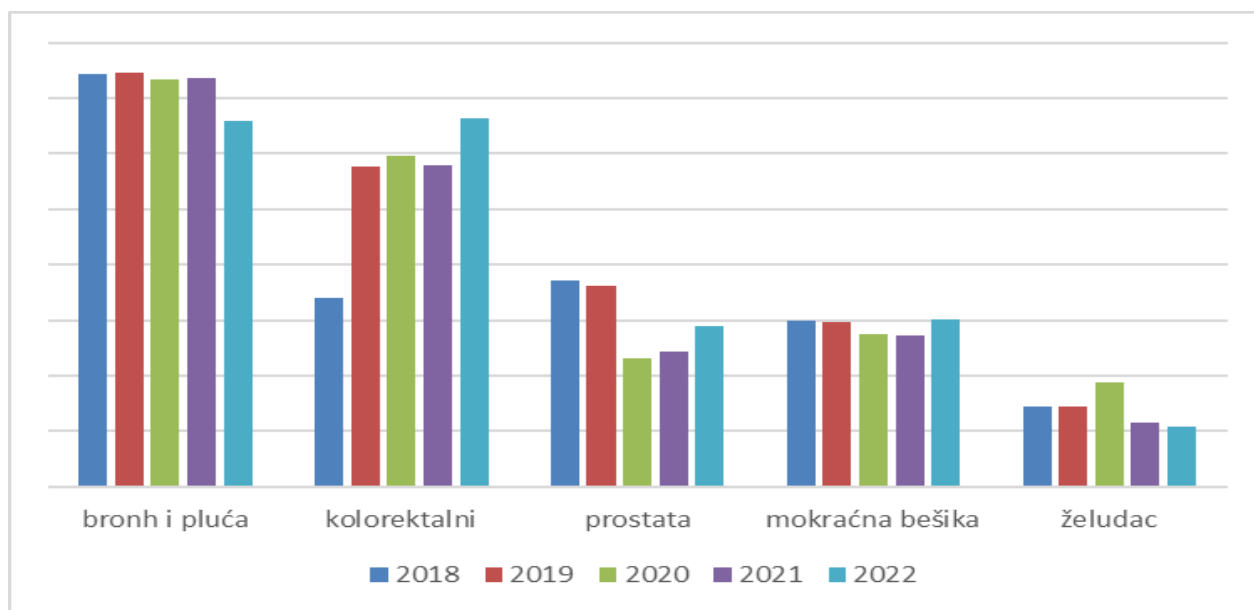
e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

месту по учесталости у 2022. години, што се највероватније може објаснити интензивирањем организованог скрининга на територији округа.

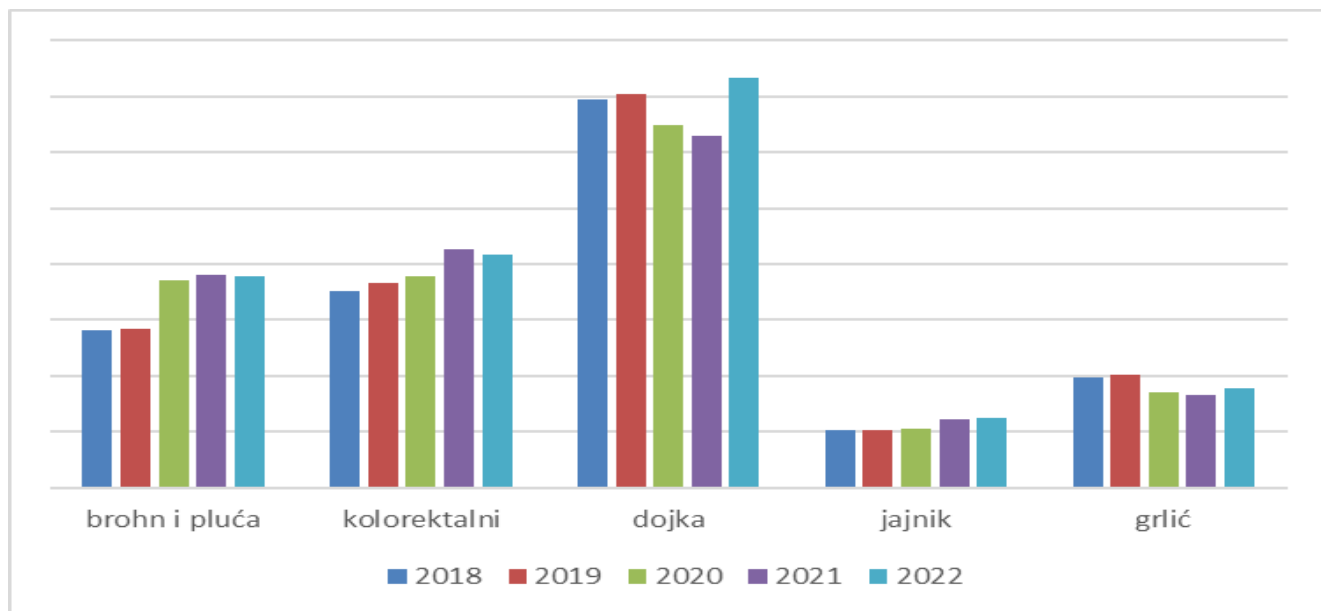
Графикон број 7. : Водеће локализације оболевања од малигнух неоплазми код мушкараца Сремског округа у периоду 2018-2022. године

Код жена у истом периоду, малигни процес је најчешће био локализован на дојци, колону и ректуму, плућима, као и на грлићу и јајницима (графикон број 8):

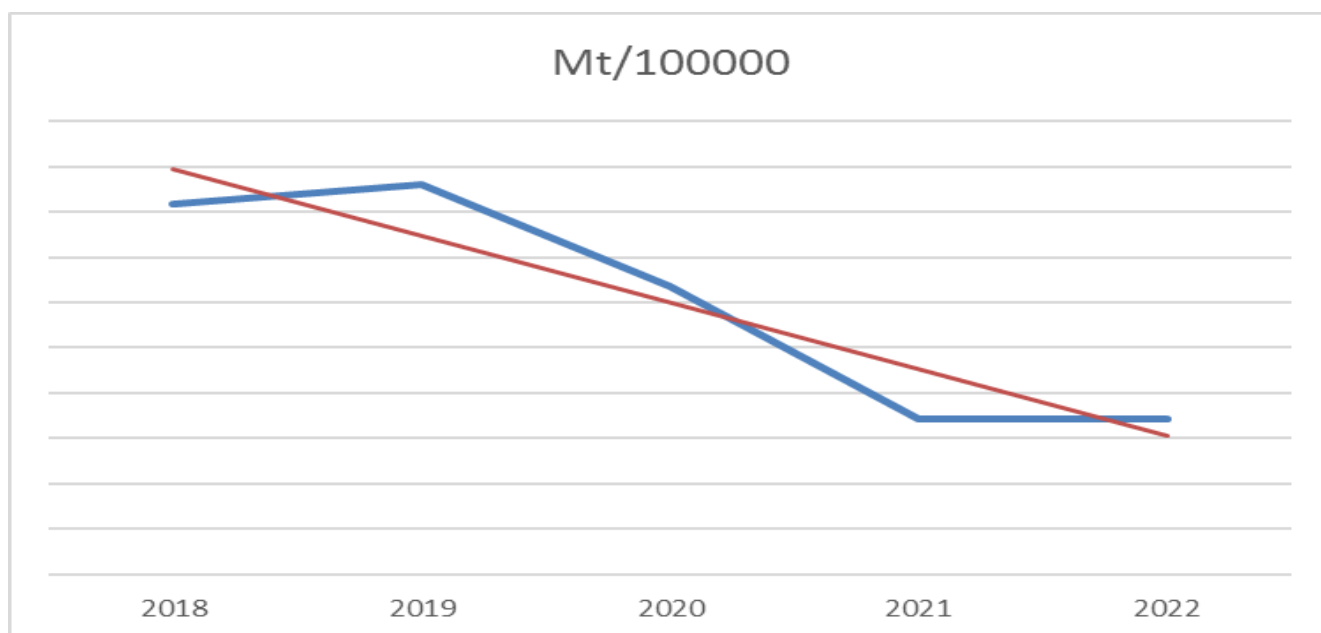

Графикон број 8. : Водеће локализације оболевања од малигнух неоплазми код жена Сремског округа у периоду 2018-2022. године

Ова структура прати структуру оболевања у Републици Србији и европском региону. И поред годишњих варијација, које се могу приписати неуједначеном и неквалитетном пријављивању, у посматраном периоду се уочава опадање умирања од малигнух неоплазми код мушкараца.

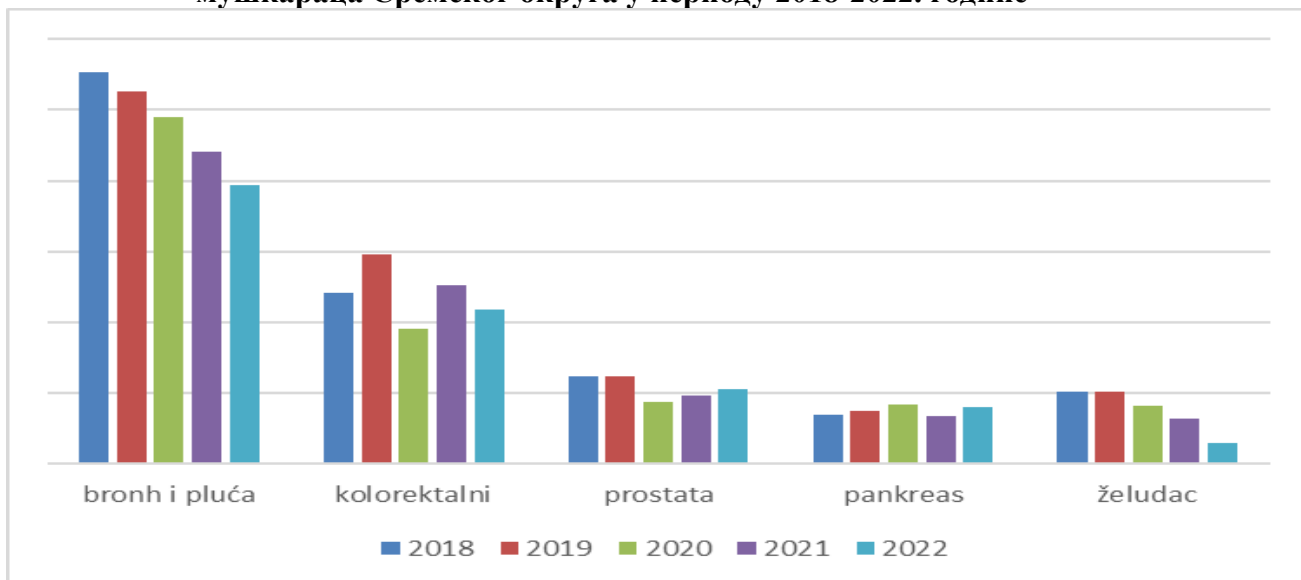
Графикон број 9. : Стопа морталитета од малигнух неоплазми код становника Сремског округа мушког пола у периоду 2018-2022. године

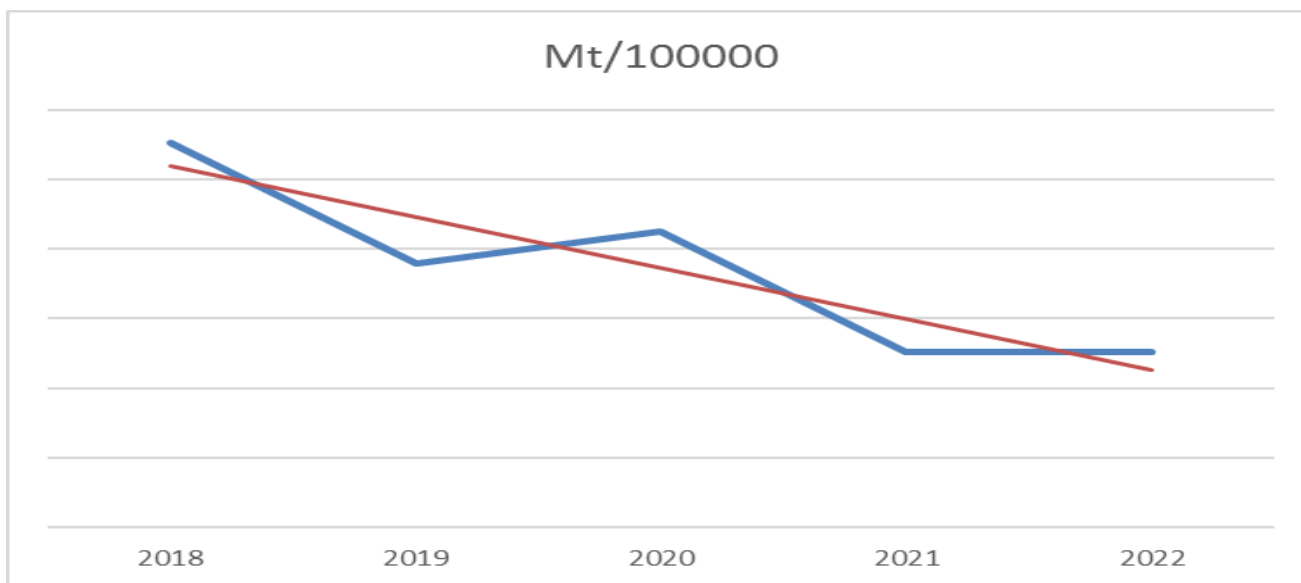
У посматраном периоду, мушкарци су најчешће умирали од малигнух неоплазми бронха и плућа, колоректалног карцинома, простате, панкреаса и желуца (графикон број 10):

Графикон број 10. : Водеће локализације умирања од малигнух неоплазми код мушкараца Сремског округа у периоду 2018-2022. године

Што се тренда умирања код жена тиче, у посматраном периоду се такође уочава пад стопе умирања од малигнух неоплазми код жена.

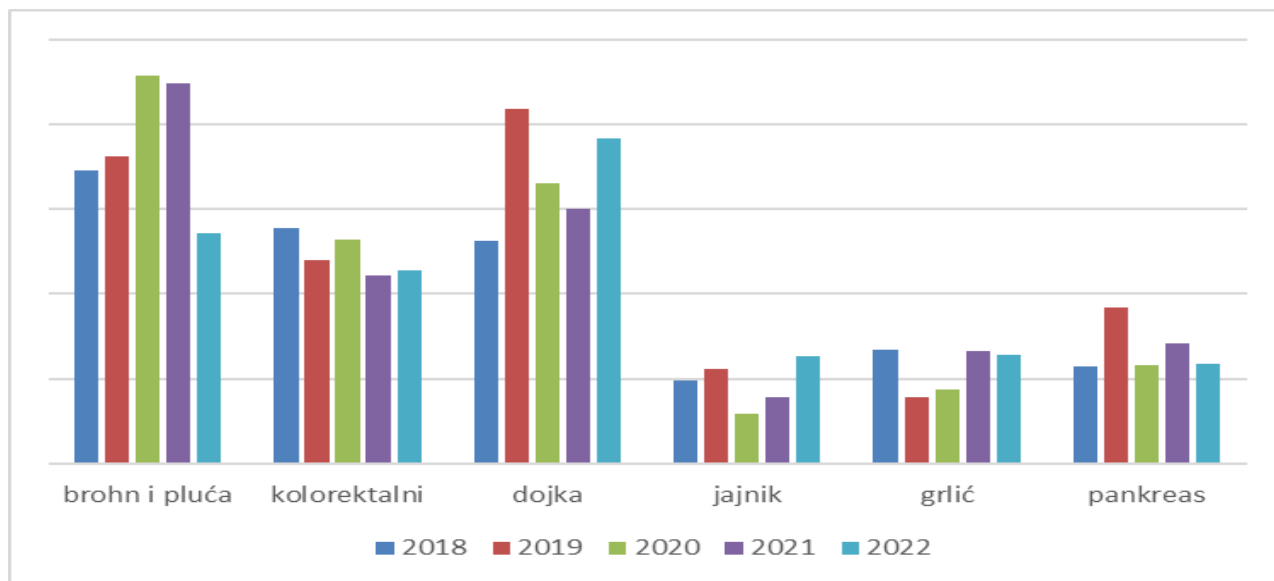
Графикон број 11: Стандаризована стопа морталитета од малигнух неоплазми код становника сремског округа женског пола у периоду 2018.-2022. године

Када је у питању полно специфични морталитет, рак дојке је најчешћи малигни тумор у оболевању и умирању од малигних болести код жена у Срему у истом периоду (графикон број 12).

Графикон број 12. - Водеће локализације умирања од малигних неоплазми код жена Сремског округа у периоду 2018.-2022. године

Малигни тумори дебелог црева и ректума у Срему друга су по учесталости локализација рака у оболевању и умирању код мушкараца, односно, трећи по учесталости у оболевању и умирању од малигних тумора код жена.

Рак мокраћне бешике је током периода 2018.-2022. године био четврти по учесталости малигни тумор у оболевању међу мушкарцима. Рак простате је већ дужи низ година трећи по учесталости малигни процес у структури оболелих и умрлих мушкараца у посматраном периоду. Увођењем иновативних протокола лечења који су у области рада онколошког одсека, довело је до тренда пада морталитета од малигних неоплазми. Даљим радом на превенцији и раном откривању малигних неоплазми, уз постојећи третман оболелих, може се утицати не само на продужење животног века, већ и квалитета живота онколошких болесника.

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ У 2023. ГОДИНИ

Од 01.01.2022. године заразне болести се пријављују електронски, уносом у базу података - Сервис јавног здравља. Доступни подаци су самим тим теже упоредиви. Варијације се приписују променом у начину пријављивања и променљивом броју пријављених обољења од респираторних болести.

**Табела 29: Инциденција оболевања и морталитет од заразних болести
- 2023. година -**

Година	Број оболелих	Inc/100 000	Број умрлих	Mt/100 000
2023.	4.385	1549,29	20	7,07

И током 2023. године регистрован је велики број оболелих од COVID 19 инфекције (највећи удео у броју оболелих - 94,09% регистрованих случајева заразних болести).

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ВАЗДУХОМ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду ова група болести је на првом месту. Најзаступљенија обољења из ове групе су COVID 19 инфекција и туберкулоза (табела број 30).

**Табела 30: Број оболелих и инциденција оболевања од болести које се преносе
ваздухом**

Година	Број оболелих	Inc/100 000
2023.	4.144	1466,65

**ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ХРАНОМ,
ВОДОМ И БОЛЕСТИ УЗРОКОВАНЕ ОКРУЖЕЊЕМ**

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду цревне заразне болести заузимају друго место (иза COVID 19 инфекције). Најзаступљенија болест из ове групе је Enteritis salmonelosa (A02.0).

**Табела 31: Број оболелих и инциденција оболевања од болести које се преносе
храном, водом и болести узроковане окружењем**

Година	Број оболелих	Inc/100 000
2023.	120	42,39

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ПОЛНО ПРЕНОСИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Полно преносиве болести су на четвртном месту по броју регистрованих случајева. Најчешће регистровано обољење је сифилис.

Табела 32: Број оболелих и инциденција оболевања од сексуално преносивих заразних болести

Година	Број оболелих	Inc/100 000
2023.	21	7,42

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ЗООНОЗА

Током 2023. године није регистрован ниједан случај оболевања од болести које преносе животиње.

Табела 33: Број оболелих и инциденција оболевања од зоонозе

Година	Број оболелих	Inc/100 000
2023.	0	0

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ГРИПА

Подаци се односе на лабораторијски потврђене случајеве обољења грипа и обољења слична грипу обзиром да из базе података није било могуће извући податак о броју пријављених акутних респираторних инфекција.

Табела 34: Број оболелих и инциденција оболевања од обољења сличних грипу

Година	Број оболелих	Inc/100 000	Број вакцинисаних лица
2023.	20	7,09	14.358

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ВАКЦИНАМА ПРЕВЕНТАБИЛНИХ БОЛЕСТИ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду вакцинама превентабилне болести заузимају треће место. Током 2023. године водећа вакцинама превентабилна болест била је велики кашаљ.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела 35: Број оболелих и инциденција од вакцинама превентабилних болести

Година	Број оболелих	Inc/100 000
2023.	72	25,44

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ

Имунизација обавезним вакцинама у Сремском округу се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима.

Током 2023. године, није постигнут задовољавајући вакцинални обухват (преко 95%) ниједном вакцином предвиђеном Правилником о имунизацији и начину заштите лековима изузев вакцином против туберкулозе и друге ревакцине против дифтерије, тетануса, дечје парализе, великог кашља у 7. години (Тетраксим вакцина).

Вакцинални обухват вакцинама према клиничким индикацијама је годинама уназад незадовољавајући.

РЕГИОНАЛНИ РЕГИСТРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ ХРОНИЧНИХ НЕЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Показатељи о оболевању од хроничних незаразних болести на територији Сремског округа добијају се из Регистра који се воде у Заводу за јавно здравље Сремска Митровица и то:

- Регистар за акутни коронарни синдром,
- Регистар за дијабетес мелитус и
- Регистар за малигне болести.

Вођење популационих регистара је основни део сваког националног програма за контролу хроничних незаразних болести. У регистар се уносе подаци о сваком новооткривеном случају обољења на територији округа. Сам процес регистрације подразумева организовано прикупљање, унос, чување, анализу и интерпретацију података о новооткривеним случајевима обољења.

Основна улога Регистра је:

- утврђивање инциденције по узрасту, полу, месту оболевања,
- континуирано праћење кретања стопа инциденције током времена,
- анализа стопе преживљавања,
- утврђивање директних и индиректних трошкова лечења насталих због привремене или трајне онеспособљености или превремене смрти.

Вођење Регистра има огроман јавно-здравствени значај, јер обезбеђује:

- процену оптерећења друштва хроничним незаразним болестима на националном нивоу,
- планирање здравствене заштите (опреме, кадрова, простора)
- израду превентивних стратегија и програма превенције, формулисање здравствене политике
- евалуацију спроведених програма.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

Под акутним коронарним синдромом подразумевају се акутни инфаркт миокарда, нестабилна ангина пекторис и изненадна срчана смрт.

*Показатељи оболевања

Према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2022. године пријављено укупно 604 случајева акутног коронарног синдрома. Број новооболелих, нестандардизована инциденција и стандардизована инциденција на 100.000 становника (на популацију света) у 2022. години приказане су у табели 36.

Табела 36 - Број новооболелих, нестандардизована инциденција и стандардизована инциденција на 100.000 становника (на популацију света) - 2022. година -

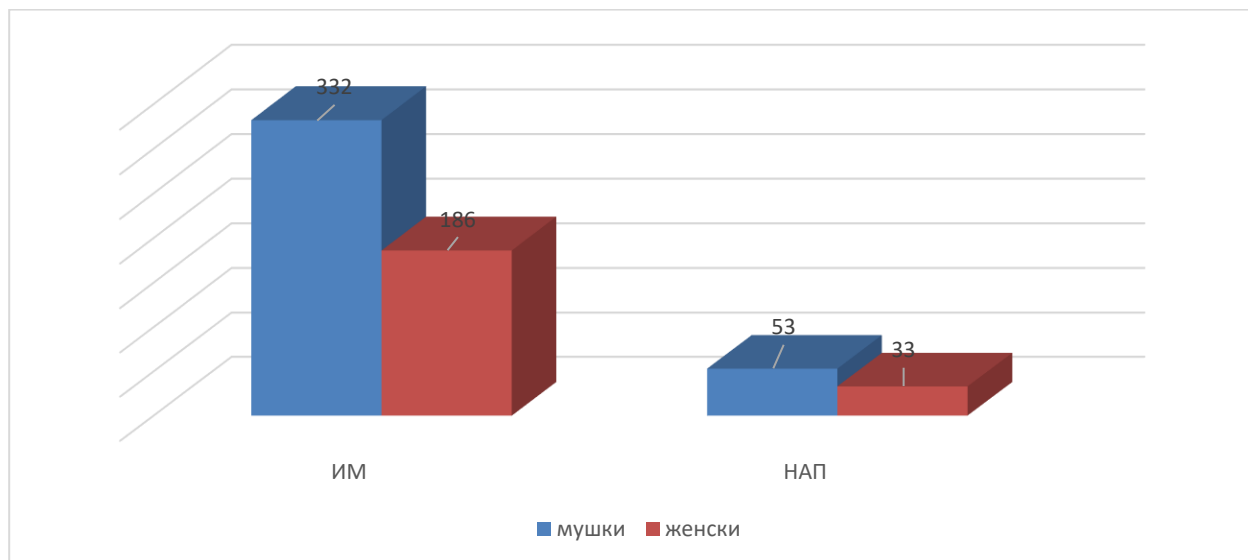
Р.број	година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Акутни коронарни синдром				
1.	2022.	604	213,8	91,4

Што се тиче оболевања од инфаркта миокарда, према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2022. године пријављено укупно 518 новооболелих особа, од тога је 64% мушкараца. Највећи број пријављених случајева припада популацији старијој од 75 година. Стандардизована стопа инциденције (популација света) износи 79,7 на 100.000 становника, а нестандардизована стопа износи 183,3 на 100.000 становника.

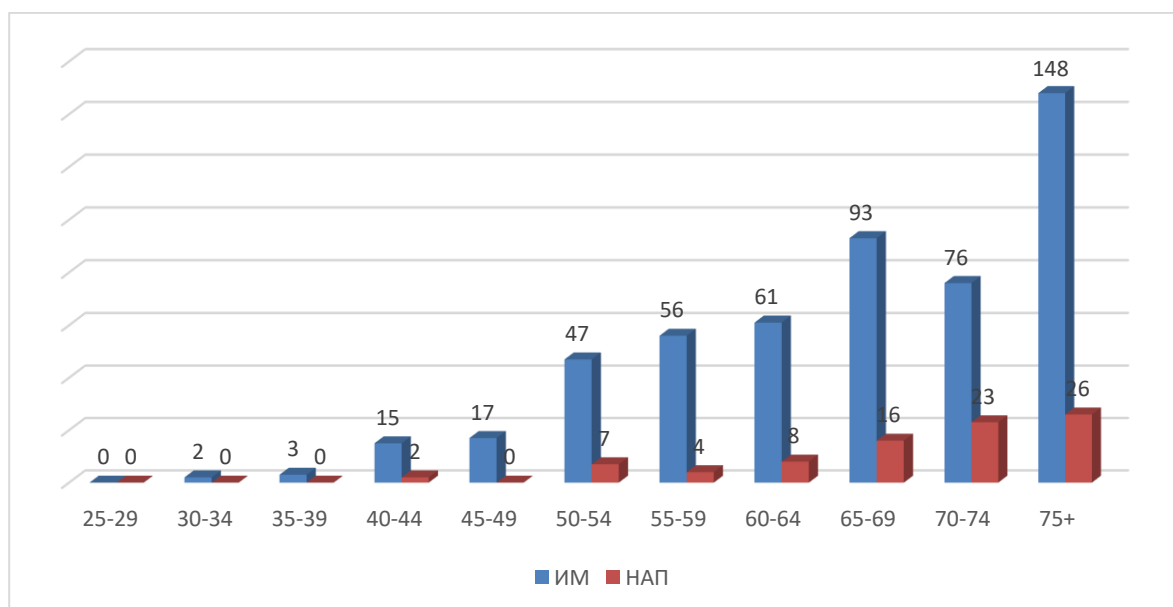
Током 2022. године пријављено је укупно 86 новооболелих од нестабилне ангине пекторис, са већим учешћем мушког пола. Највећи број пријављених случајева припада популацији од 70 -74 година. Стандардизована стопа инциденције (популација света) износи 11,7 на 100.000 становника, а нестандардизована стопа износи 30,4 на 100.000 становника. Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према полу и старости у 2022. години приказан је на графиконима 13 и 14.

Графикон број 13. – Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према полу у 2022. години

Графикон број 14. – Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према старости у 2022. години

Стопа инциденције од акутног коронарног синдрома према узрасту (0-75) износи 213,8 на 100.000 становника (нестандардизована) и 91,4 на 100.000 становника (стандардизована на популацију света).

***Показатељи умирања**

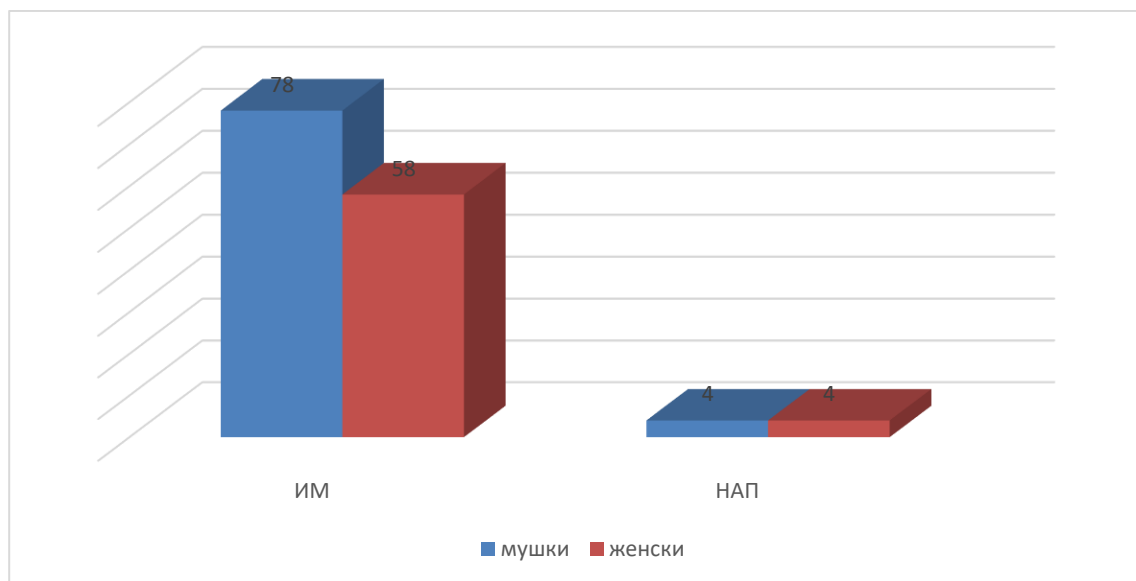

Према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2022. године умрло укупно 144 особа од акутног коронарног синдрома, са стопом морталитета 51 на 100.000 становника 0-75 година (нестандардизована) и 18,6 на 100.000 становника (стандардизована на популацију света).

Укупан број умрлих од инфаркта миокарда у 2022. години износио је 136 од тога 78 мушкараца и 58 жена. Стандардизована стопа морталитета инфаркта миокарда (популација света) износи 17,8 на 100.000 становника.

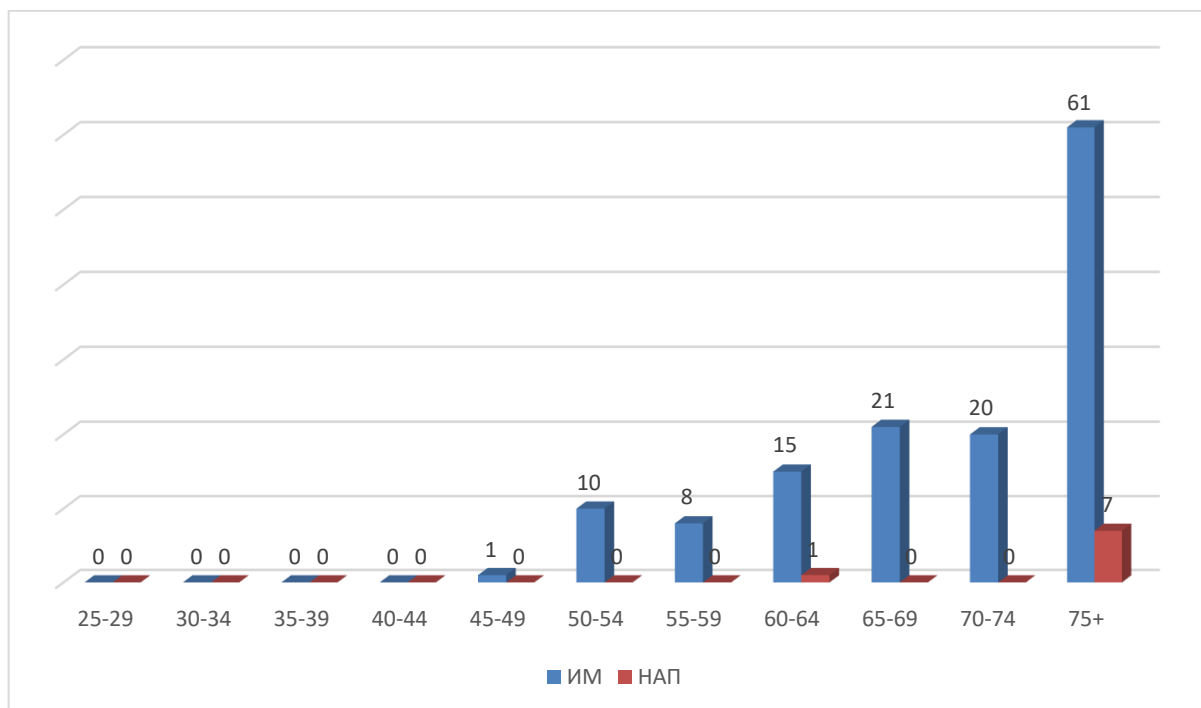
Укупан број умрлих од нестабилне ангине пекторис је 8, са подједнаким учешћем међу половима. Стандардизована стопа морталитета нестабилне ангине пекторис (популација света) износи 0,8 на 100.000 становника. Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према полу и старости у 2022. години приказан је на графиконима 15 и 16.

Графикон број 15. – Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према полу у 2022. години

Графикон број 16. – Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према старости у 2022. години

ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС

***Показатељи оболевања**

Према подацима Регистра за дијабетес мелитус у Сремском округу је током 2022. године пријављено укупно 5 новооболелих од дијабетеса типа I (0-14 година) и 620 новооболелих од дијабетеса типа II. Број новооболелих и стопе инциденције у 2022. години приказане су у табели број 37.

Табела 37. Број новооболелих и стопе инциденције - 2022. година

Р.број	Година	Показатељ		
		Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес (0 – 14 година)				

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

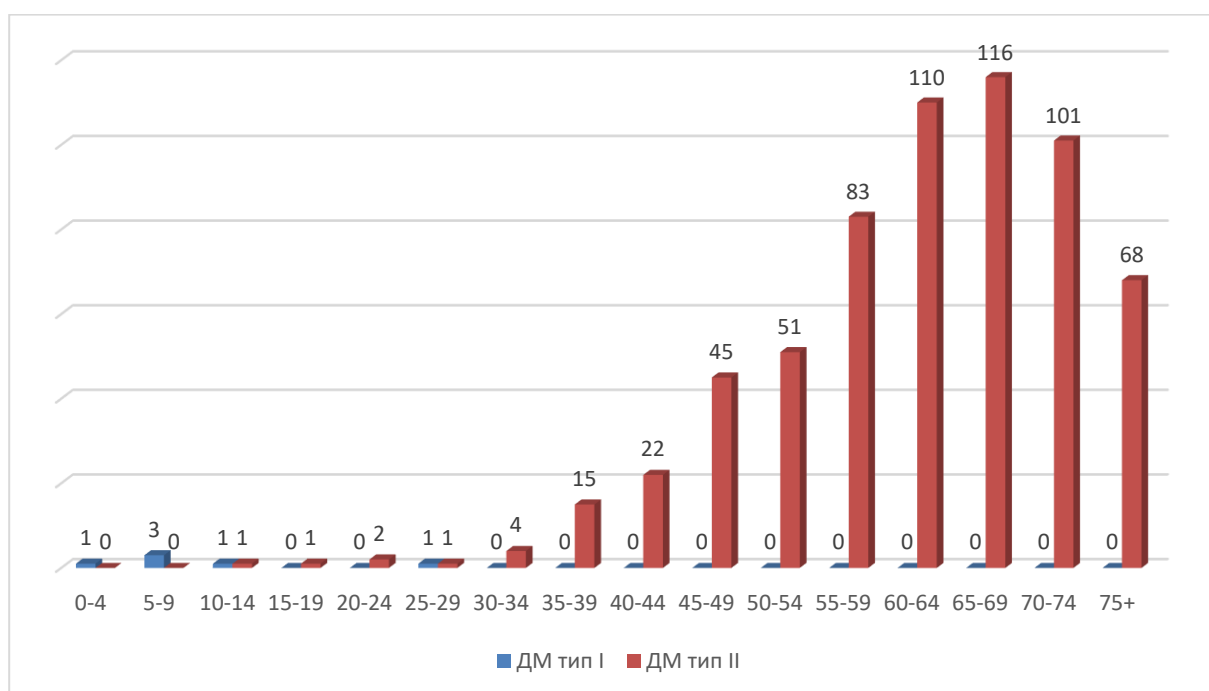
e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

1.	2022.	5	12,3	12,1
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)				
1.	2022.	620	219,4	111,4

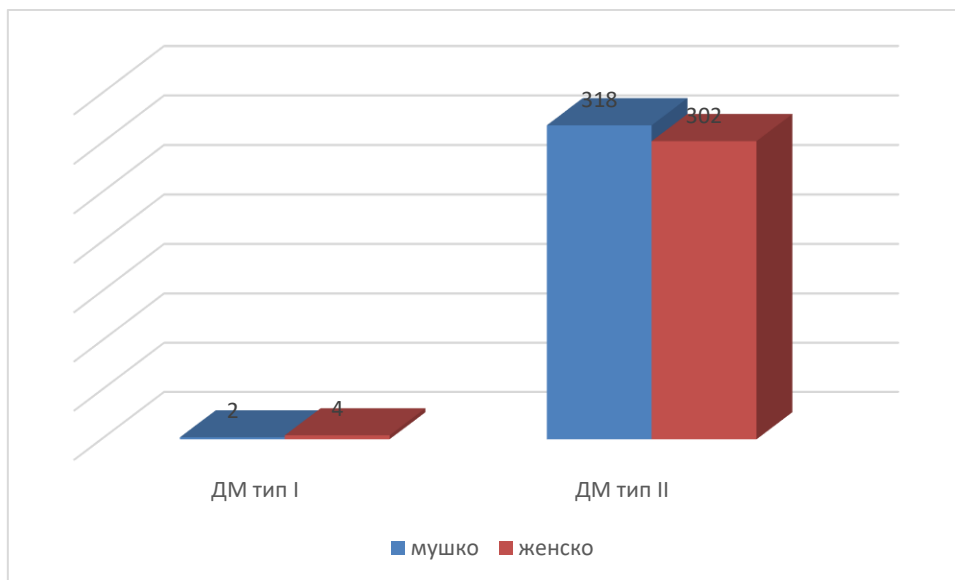
Највећи број новооболелих је међу дечијом популацијом узраста 5-9 година, укупно 3 случајева ДМ типа 1 и међу старијима узраста 65-69 године, 116 случајева (графикон број 17).

Графикон број 17. Број новооболелих од дијабетеса типа I и типа II према узрасту 2022. године

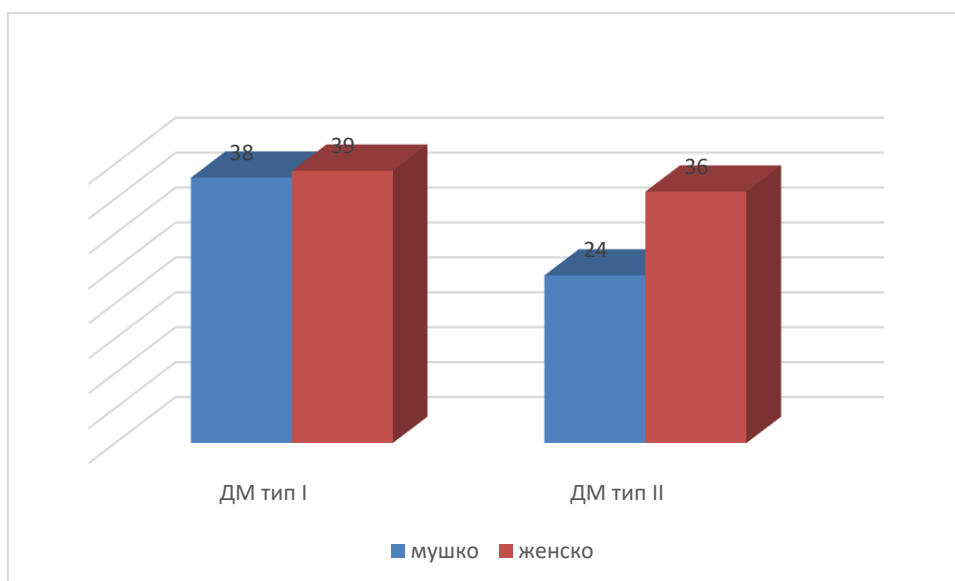
Графикон број 18. - Однос полова међу оболелима од дијабетеса 2022. године

*Показатељи умирања

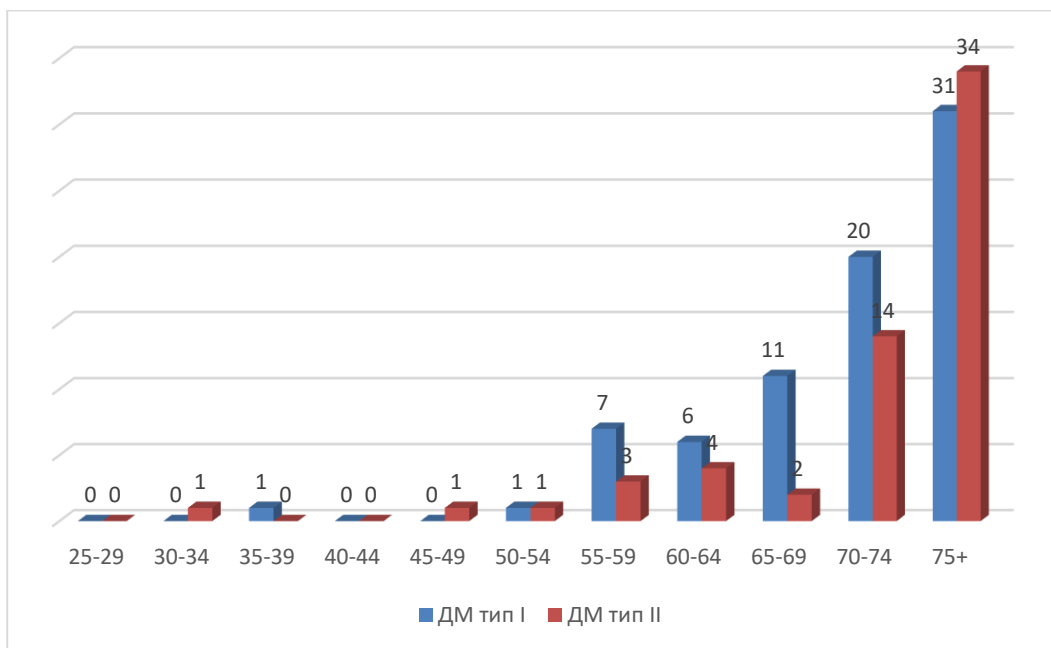
Током 2022. године у Сремском округу је умрло укупно 77 особа од шећерне болести типа I и 60 особа од шећерне болести типа II. Однос полова међу оболелима приказан је на графикону број 18, међу умрлима приказан је на графикону број 19, а према узрасту на графикону број 20.

Графикон број 19. - Однос полова међу умрлима од дијабетеса 2022. године

Графикон 20. - Број умрлих према узрасним групама од оба типа дијабетес мелитуса у 2022. години

Број умрлих, као и стопе морталитета од оба типа шећерне болести приказани су у табели број 38.

Табела 38 - Број умрлих и стопе морталитета од шећерне болести 2022. година

Година	Број умрлих	Показатељ	
		Нестандардизована стопа морталитета на 100.000	Стандардизована стопа морталитета на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес			
2022.	77	27,3	9,5
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)			
2022.	60	21,2	7.2

ХИГИЈЕНА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У области хигијене и заштите животне средине, Завод за јавно здравље Сремска Митровица је у 2023. години наставио да врши надзор над централним градским водоводима, сеоским водоводима, јавним водним објектима, као и намирницама у складу са Законом, у свим градовима и општинама Сремског округа.

У току 2023. године, као и предходних година, вршена је:

- Контрола квалитета вода са централних, сеоских, школских и јавних водних објеката
- Контрола санитарно-хигијенских услова у школским, предшколским и другим наставним објектима, објектима колективне исхране и стационарним здравственим установама
- Контрола здравствене безбедности хране у објектима колективне исхране (предшколски, школски, интернатски, студентски, раднички и болнички ресторани)
- Контрола хигијенског стања и стерилизације у здравственим установама у циљу спречавања и сузбијања болничких инфекција
- Хигијенско-санитарни надзор прихватних центара у општини Шид (Мотел у Адашевцима, Месна индустрија Шид на железничкој станици и Принциповац).

ВОДОСНАБДЕВАЊЕ

Централна градска подручја на територији Сремског округа (Сремска Митровица, Рума са Иригом и Врдником, Шид, Стара Пазова са Новом Пазовом, Пећинци, Инђија) снабдевају се водом за пиће преко градских водовода. На свим централним водоводима успостављене су зоне санитарне заштите. Пречишћавање сирове воде обавља се у Сремској Митровици и Руми.

На свим централним градским водоводима успостављена је континуирана дезинфекција воде и обавља се систематска контрола хигијенске исправности воде за пиће.

У току 2023. године на подручју Сремског округа са свих централних градских водовода узето 1.754 узорка воде за пиће за анализу на основни микробиолошки преглед од чега је 159 (9,06%) било микробиолошки неисправно. Узроци неисправности су биле аеробне мезофилне бактерије, колиформне бактерије, *Streptococcus faecalis* и *Pseudomonas aeruginosa* у једном узорку, услед техничких пропуста у дезинфекцији (хлорисању).

У физичко-хемијском прегледу, од укупно 1.746 узорка, било је неисправно 633 (36,25%) узорка. Најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности је: манган, гвожђе, мутноћа, боја и нитрити.

У 55 села грађани се снабдевају водом за пиће из 53 локална водовода. На овим водоводима успостављене су зоне санитарне заштите и врши се систематска контрола хигијенске исправности воде за пиће. Континуирана дезинфекција воде на поменутом водоводима се редовно обавља.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511 Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

У току 2023. године на подручју Сремског управног округа из сеоских водовода узето је на анализу на основни микробиолошки преглед 1.724 узорка воде и од тога је 286 (22,45%) било неисправно. Узрок микробиолошке неисправности су биле аеробне мезофилне бактерије, колиформне бактерије, *Pseudomonas aeruginosa* и *Streptococcus faecalis* у 10 узорака.

У физичко-хемијском прегледу, од укупно 1.068 узорака, било је неисправно 365 (34,18%) узорка. Најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности је: манган, гвожђе, мутноћа, боја, нитрити и нитрата у 18 узорака.

На подручју Сремског управног округа у току 2023. године контрола воде за пиће из локалних водних објеката који служе за јавно водоснабдевање, обављена је у 76 од 89 објеката.

Јавне чесме у граду Сремска Митровица имају обезбеђену систематску контролу хигијенске исправности воде, док се у осталим општинама раде спорадичне контроле а у неким се не обављају уопште, услед недостатка финансијских средстава у месним заједницама. У 2023. години у граду Сремска Митровица узет је 231 узорак воде са 57 артерских чесама, од чега је 69 (29,87%) узорака физичко-хемијски неисправно. Најчешћи узроци неисправности су: манган, гвожђе, мутноћа, мирис, боја и арсен. Повећана вредност концентрације арсена је утврђена у 20 узорака и то у Сремској Рачи, Ноћају, Равњу, Мачванској Митровици и Кузмину. Микробиолошка исправност је испитана у 231 узорку воде, од чега је 6 (2,59%) узорака било неисправно. Најчешћи узроци неисправности су: аеробни мезофилни микроорганизми, колиформне бактерије фекалног порекла и *Streptococcus faecalis* у два узорка. Сва испитивања извршена су током четири квартала 2023. године. Резултати о здравственој исправности воде за пиће, редовно су објављивани на сајту Завода за јавно здравље Сремска Митровица. Потребно је даље праћење нивоа садржаја арсена у води, у одређеним временским интервалима, као и на годишњем нивоу, а за то време дате су препоруке да се не користи вода са тих чесама већ из градског/сеоског водовода.

КВАЛИТЕТ БАЗЕНСКЕ ВОДЕ

Табела 39. Затворени базени - 2023. година

Насеље / базен	Укупан број узорака	Број здравствено исправних узорака		Број здравствено неисправних узорака	
		n	%	n	%
Сремска Митровица / СПЦ Пинки, Велики затворени базен	12	12	100,00	0	0,00
Сремска Митровица / СПЦ Пинки, Мали затворени базен	12	12	100,00	0	0,00
Салаш Ноћајски / Плава звезда термал, Велики затворени базен	11	7	63,64	4	36,36

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

Рума/УТД и агенција Casablanka, Затворени базен	3	3	100,00	0	0,00
Врдник / СБ Термал, Велики затворени базен	12	11	91,67	1	8,33
Врдник / СБ Термал, Мали затворени базен	12	11	91,67	1	8,33
Врдник / Хотел Premier aqua, Затворени базен	12	11	91,67	1	8,33
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б1	13	11	84,62	2	15,38
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б3	3	3	100,00	0	0,00
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б5	13	3	23,08	10	76,92
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б6	12	11	91,67	1	8,33
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б9	12	11	91,67	1	8,33
Врдник / Хотел Фрушке терме, Затворени базен Б10	13	7	53,85	6	46,15
УКУПНО	140	113	80,71	27	19,29

* - У односу на Правилник о здравственој исправности базенских вода, Сл. Гласник РС број 30/2017 и 97/2017

Табела 40. Отворени базени - 2023. година

Насеље / базен	Укупан број узорака	Број здравствено исправних узорака		Број здравствено неисправних узорака	
		п	%	п	%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Инђија - Установа СЦ Инђија, Велики отворени базен	5	5	100,00	0	0,00
Рума / Установа СЦ Рума, Велики отворени базен	1	1	100,00	0	0,00
Рума / Установа СЦ Рума, Мали отворени базен	2	1	50,00	1	50,00
Врдник / Сунчани брег Врдник ДОО, Спа отворени базен	2	1	50,00	1	50,00
Врдник / Сунчани брег Врдник ДОО, Петоугаони отворени базен	1	0	0,00	1	100,00
Врдник / СБ Термал, Велики отворени базен	3	3	100,00	0	0,00
Врдник / СБ Термал, Мали отворени базен	3	3	100,00	0	0,00
Врдник / СБ Термал, Дечији отворени базен	2	1	50,00	1	50,00
Врдник / Хотел Premier aqua, Отворени базен	5	3	60,00	2	40,00
Врдник / Хотел Фрушке терме, Отворени базен Б1	3	2	66,67	1	33,33
Врдник / Хотел Фрушке терме, Отворени базен Б2	11	7	63,64	4	36,36
Врдник / Хотел Фрушке терме, Отворени базен Б3	13	11	84,62	2	15,38
Врдник / Хотел Фрушке терме, Отворени базен Б7	7	6	85,71	1	14,29
Сурдук / УР Хоризонт, Велики отворени базен	1	1	100,00	0	0,00

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

Сурдук / УР Хоризонт, Дечији отворени базен	1	1	100,00	0	0,00
Сурдук / УР Хоризонт, Лопташки отворени базен 1	1	1	100,00	0	0,00
Сурдук / УР Хоризонт, Лопташки отворени базен 2	1	1	100,00	0	0,00
Стара Пазова / ЈКП Водовод, Велики отворени базен	4	3	75,00	1	25,00
Стара Пазова / ЈКП Водовод, Мали отворени базен	4	2	50,00	2	50,00
Шид / СРЦ Посејдон Ин, Велики отворени базен	1	1	100,00	0	0,00
УКУПНО	71	54	76,05	17	23,94

* - У односу на Правилник о здравственој исправности базенских вода, Сл. Гласник РС број 30/2017 и 97/2017

ДИСПОЗИЦИЈА ОТПАДНИХ МАТЕРИЈА

Градске депоније смећа

Сремски округ од 6 општина и једног града има само једну Регионалну депонију на локацији града Сремска Митровица и то заједничку са градом Шабац. Депонија има статус еколошко санитарна јер ради по свим еколошким принципима. То значи да постоји контролисано насипање и прекривање смећа, слој по слој и што је уграђен систем одвођења отпадних и процедних вода из депоније. Општина Инђија гради депонију која ће такође бити хигијенска и еколошки прихватљива. Остале градске депоније (Шид, Рума, Ириг, Стара Пазова и Пећинци) имају своје централно место одлагања отпада које је нехигијенско и са делимичним насипањем тј. прекривањем смећа.

Сеоске депоније смећа

Коначна диспозиција чврстих отпадних материја из сеоских насеља обавља се организовано. Јавно комунална предузећа сваке општине су задужена за одношење смећа из сеоских насеља општине. Јавно комунално предузеће Сремска Митровица планираном динамиком у току недеље са типским возилима реализују сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа.

Комуналне радне организације других општина у свим насељима располажу са типским возилима за сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа. Такође утврђеном динамиком једном недељно се сакупља и одвози смеће ван села. И поред тога што је на територији целог округа организовано и контролисано одношење смећа ипак постоје у насељима и дивља сметилишта ван села. Сметилишта су најчешће поред локалних пољских путева и мањих водних канала и ремете еколошки статус земљишта и вода локације. Ова неконтролисана сметилишта са аспекта угрожавања квалитета животне средине представљају перманентну опасност за загађење животне средине (земљишта, воде, ваздуха).

Детаљни приказ стања коначне диспозиције чврстих отпадних материја дат је у табелама 41. и 42.

Табела 41. Коначна диспозиција отпадних материја- градске депоније

Редни број	ОПШТИНА	НАСЕЉЕ	ДЕПОНИЈА							
			Има	Нема	Хигијенска		Контролисано насипање		Типска возила	
					Да	Не	Да	Не	Да	Не
1	Ср.Митровица	25	1	0	1		1	0	1	0
2	Инђија	11	1	0		1	1	0	1	0
3	Ириг	13	1	0		1	1	0	1	0
4	Рума	17	1	0		1	1	0	1	0
5	Стара Пазова	9	1	0		1	1	0	1	0
6.	Пећинци	15	1	0		1	1	0	1	0
7.	Шид	19	1	0		1	1	0	1	0
Укупно		109	7	0	1	6	7	0	7	0

Табела број 42. Коначна диспозиција чврстих отпадних материја- сеоске депоније

Редни број	ОПШТИНА	Број насеља	ДЕПОНИЈА		ГДЕ СЕ БАЦА СМЕЋЕ		
			Да	Не	Ван села	У водоток	У двориште
1	Сремска Митровица	23	23	-	23	-	-
2	Шид	18	18	-	18	-	-
3	Рума	16	16	-	16	-	-
4	Стара Пазова	8	8	-	8	-	-
5	Ириг	12	12	-	12	-	-
6	Инђија	10	10	-	10	-	-
7	Пећинци	14	14	-	14	-	-
Укупно		101	101	-	101	-	-

Предлог за побољшање система управљања отпадом у Региону

Законом о управљању отпадом (Сл.гласник РС бр.36/2009,88/2010 и 14/2016) дефинисан је начин управљања отпадом којим се обезбеђује најмањи ризик по угрожавање живота и здравља људи и животне средине.

На основу националне стратегије управљања отпадом усвојени су плански документи којим се оцењује стање управљања отпадом, одређују дугорочни циљеви и обезбеђују услови за рационално и одрживо управљање отпадом. Ти плански документи су Стратегија управљања отпадом, Национални планови за појединачне токове отпада, Регионални план управљања отпадом и Локални план управљања отпадом (општински/градски план).

Сагласно са Законом, локалне самоуправе морају имати Локални план управљања отпадом којим се организује процес управљања отпадом на нивоу општине/града. Сврха израде плана је дугорочно успостављање одрживог система за управљање отпадом, на начин који има минималан штетан утицај на животну средину и здравље садашњих и будућих генерација, уз рационално коришћење ресурса и поштовање еколошких принципа управљања отпадом, а уз кординисано учешће свих субјеката управљања отпадом – републичке власти, локалних власти општине/града, учеснице/ка, домаћинстава, привредних и комерцијалних организација, приватног сектора и наравно контролу над свим токовима отпада од настајања, раздвајања, сакупљања, транспорта, третмана и депоновања.

Први корак у имплементацији локалног плана управљања отпадом јесте формирање зелених острва са типским контејнерима за папир, стакло, ПЕТ амбалажу. То су локацијски одабрана места у насељу на којима ће се постепено уводити примарна рециклажа, односно одвајање отпада на свом извору његовог настанка.

Такође једна од важних активности јесте подизање еколошке свести код становништва кроз организовање едукативних радионица и промоцијом кроз медијска

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

средства информисања, упознати грађане са опасним отпадом из домаћинства и који су његови токови и где да одлажу такав отпад како се не би мешао са неопасним комуналним отпадом из домаћинства, приватног, комерцијалног или индустријског сектора. Посебни токови отпада су дефинисани врстом отпада, начином одлагања и третмана таквог отпада, како би се минимизовао утицај на животну средину и здравље људи. У посебне токове отпада убрајају се: отпадна уља, батерије и акумулатори, амбалажни отпад, извожена возила, електрични и електронски производи и производи који садрже азбест.

ОБЈЕКТИ ОД ШИРЕГ ХИГИЈЕНСКО-ЕПИДЕМИОЛОШКОГ ЗНАЧАЈА

На подручју Сремског округа од 88 објеката који су ширег хигијенско-епидемиолошког значаја (бензинске пумпе, аутобуске, железничке станице и пијаце) извршен је надзор у 8 објеката у граду Сремска Митровица и општини Шид. Сви прегледани објекти се снабдевају водом за пиће из градског водовода. Постоји канализациони систем и хигијенски услови тоалета су задовољавајући. Постоје уређаји за прање руку.

ХИГИЈЕНА ИСХРАНЕ

У 2023. години Одељење за хигијену, значајан део својих активности је посветило хигијенско-санитарном надзору у објектима за колективну исхрану. Такође, услуге Саветовалишта за правилну исхрану су финансиране од стране РФЗО - а и доступне су свим грађанима на територији Срема, који имају амбулантно специјалистички упут од стране надлежног лекара.

Вршен је надзор у предшколским, школским и интернатским установама. Укупно је извршено 39 надзора у објектима овог типа. Снабдевање водом за пиће, санитација и уређаји за прање руку подпада под категорију индикатора унапређеног и основног нивоа.

Ради сагледавања здравствене безбедности хране узорковано је 67 узорака из ових објеката, од чега је један узорак (1,50%) био бактериолошки неисправан. Узрок неисправности је укупан број бактерија што указује на секундарно загађење. У циљу контроле одржавања хигијене у објектима колективне исхране и евентуалне бактериолошке контаминације, у посматраном периоду узимани су брисеви са руку радника који раде са храном, радних површина, прибора, посуђа.

Укупно је на подручју Сремског управног округа у објектима овог типа узето 890 узорака бриса, од чега је један узорак (0,11%) показао бактериолошку контаминацију.

ШКОЛСКА ХИГИЈЕНА

У току 2023. године посебна пажња је посвећена контроли санитарно-техничког и хигијенског стања у школским и предшколским објектима. Вршена је контрола у предшколским установама, основним школама и издвојеним одељењима и интернатима.

У предшколским и школским објектима на подручју Сремског округа током 2023. године узето је 598 узорака воде за микробиолошку и физичко хемијску анализу, од чега

је 14 (2,34%) микробиолошки неисправно и 75 (12,54%) физичко хемијски неисправно. Најчешћи узрок микробиолошке неисправности је повећан број аеробних мезофилних микроорганизама. Најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности је повећана вредност концентрације мангана, гвожђа, нитрата и боја.

У наредном периоду на подручју Сремског управног округа, треба појачати превентивне активности у циљу решавања следећих проблема:

- Неопходно је решити питање диспозиције чврстих отпадних материја са подручја Сремског округа изградњом хигијенских депонија.
- Такође је неопходно решити питање диспозиције чврстих отпадних материја на хигијенски начин, на сеоском подручју. Не постоје прецизни подаци о начинима депоновања чврстог отпада, као и о хигијенском стању истих у сеоским насељима на подручју.
- Интензивирати активност формирања катастра загађивача
- У појединим дечјим вртићима постоји проблем преоптерећености објеката већим бројем деце од оптималног.

Предложене мере из закључка су инкорпориране у предлоге програмских активности који су из области заштите животне средине и очувања здравља људи а упућени су свим локалним самоуправама Срема.

ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ НАМИРНИЦА И СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Центар за хигијену и хуману екологију Завода за јавно здравље Сремска Митровица, у 2023. години извршио је узорковање и испитивање следећих узорака:

Са Градске тржнице узорковано је: 17 узорака поврћа и воћа на метале и сензорне анализе и сви узорци су били исправни; 3 узорка сира од којих су три била микробиолошки неисправна услед присуства Коагулаза позитивног стафилокока у 5 јединица у два узорка и *Escherichia coli* у једном узорку. Сваки испитани узорак оценили су специјалисти хигијене након чега су дате препоруке за неисправне узорке. Извештаји о испитивању редовно су се достављали инспекцијским органима као и градским управама надлежним за ову област. Предлог мера би био да се на нивоу града организује едукација о хигијенским навикама и руковању са храном, заједно са одговарајућим инспекцијским службама.

У 2023. години, у 9 објеката ПУ Пчелица – у седам објеката у граду, један у Мачванској Митровици и један у Лаћарку извршена су енергетско броматолошка испитивања obroка у укупно 75 узорака. Дате су препоруке како би се унапредио квалитет исхране деце. Испитано је и 318 узорака брисева руку и са површина које долазе у контакт са храном и сви су били одговарајући. Испитано је 12 узорака намирница и сви су били микробиолошки исправни.

Вода за пиће испитана је у оквиру мониторинга према уговору са ЈКП Водовод Сремска Митровица. Испитано је укупно 399 узорака пречишћене дезинфиковане воде за пиће, од чега је 29 узорака (7,26%) показало неодговарајуће резултате хемијске исправности, а 44 узорка (11%) било је бактериолошки неисправно, што је у дозвољеним

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511 Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

границама прихватљивости на годишњем нивоу праћења. Од 163 испитана узорка непречишћене хлорисане воде, код 15 (9,2%) је утврђена хемијска неисправност док је код 32 (19,6%) узорка утврђена микробиолошка неисправност. Узроци неисправности били су гвожђе, боја, аеробне мезофилне бактерије. Све ово није било од већег хигијенско епидемиолошког значаја и није утицало на здравље људи. Сви извештаји о испитивању достављали су се како ЈКП Водоводу, тако и санитарној инспекцији, која је надлежна за доношење мера обуставе водоснабдевања у случају акцидентног загађења.

У 2023. години извршено је испитивање **воде са јавних чесама** на територији града. Узоркован је 231 узорак воде са 57 артерских чесама, од чега је 69 (29,87%) узорка физичко-хемијски неисправно. Најчешћи узроци неисправности су: манган, гвожђе, мутноћа, мирис, боја и арсен. Повећана вредност концентрације арсена је утврђена у 20 узорака и то у Сремској Рачи, Ноћају, Равњу, Мачванској Митровици и Кузмину. Микробиолошка исправност је испитана у 231 узорку воде, од чега је 6 (2,59%) узорака било неисправно. Најчешћи узроци неисправности су: аеробни мезофилни микроорганизми, колиформне бактерије фекалног порекла и *Streptococcus faecalis* у два узорка. Сва испитивања извршена су током четири квартала 2023. године. Резултати о здравственој исправности воде за пиће, редовно су објављивани на сајту Завода за јавно здравље Сремска Митровица. Потребно је даље праћење нивоа садржаја арсена у води, у одређеним временским интервалима, као и на годишњем нивоу, а за то време дате су препоруке да се не користи вода са тих чесама већ из градског/сеоског водовода.

У сезони купања испитано је 54 узорка површинске воде за рекреацију из реке Саве, од којих су сви били микробиолошки и физичко-хемијски исправни.

У нашем граду, испитује се и **базенска вода** Спортског центра Пинки. Испитивање је извршено у складу са Правилником о здравственој исправности базенске воде. Испитано је 12 узорака из малог базена и 12 узорака из великог базена и сви узорци били су здравствено исправни. Дато је стручно мишљење лекара специјалисте хигијене са препоруком. Извештаји су прослеђивани наручиоцу испитивања, као и санитарној инспекцији која је надлежна за издавање законских решења у случају потребе обуставе коришћења базенске воде у сврху рекреације грађана.

Праћење квалитета ваздуха на територији града Сремска Митровица спроводи се у оквиру **државне мреже станица** у складу са Уредбом о утврђивању програма квалитета ваздуха у државној мрежи ("Сл. гласник РС", број 58/11) и то на локацији Аутоматске мерне станице-околина зграде општинског суда. У складу са чланом 15. Закона о заштити ваздуха и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13), Град Сремска Митровица формирао је **локалну мрежу станица** за праћење загађења ваздуха. На Програм мониторинга ваздуха у локалној мрежи, сагласност је дало надлежно Министарство за заштиту животне средине. Град Сремска Митровица и Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као овлашћена и акредитована установа, на годишњем нивоу врше мониторинг квалитета ваздуха.

У оквиру систематске контроле квалитета **ваздуха** током 2023. године испитиване су основне загађујуће материје: сумпор-диоксид, азот-диоксид, чађ и фракције ПМ 10 суспендоване честице. У оквиру мониторинга контроле квалитета ваздуха узоркован је ваздух на три мерна места: у индустријској зони града у околини фирме METALFER STEEL MILL, и у две стамбене зоне у околини Завода за јавно здравље Сремска Митровица и у околини средње школе „9. Мај,„. На прва два мерна места вршила се анализа концентрације сумпор диоксида, азот диоксида и чађи, а на трећем мерном месту

концентрација суспендованих честица ПМ 10. Мерења су вршена током 291 дана. Укупан број узорака ваздуха у 2023. години био је 2.037 и то: 291 узорак суспендованих честица (од чега 26 са вредностима преко дозвољене граничне вредности и 12 преко дозвољене толерантне вредности), 582 узорака чађи (4 преко дозвољене граничне и 0 узорака преко дозвољене толерантне вредности), 582 сумпор-диоксида (0 преко дозвољене граничне и 0 узорака преко дозвољене толерантне вредности) и 582 азот-диоксида (1 узорак који је имао вредности преко дозвољене граничне вредности и 0 који су преко дозвољене толерантне вредности). Укупан број неисправних узорака ваздуха био је 43, од чега 38 узорака суспендованих честица, 4 узорака чађи, 0 узорака сумпор-диоксида и 1 азот-диоксида. Државна мрежа станица, по типу урбане, Сремска Митровица-аутоматска мерна станица/АМС је мерно место где се мониторинг вршио 365 дана за азот диоксид, сумпор диоксид, угљен моноксид као и метеоролошки подаци.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту Индустијска Зона града, Metalfer Steel Mill, Румски пут 27 може се закључити:

1.) Појединачне дневне концентрације сумпордиоксида (SO_2) током 2023. године кретале су се од $< 1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $38 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године нису евидентирани дани са концентрацијама (SO_2) преко дозвољене граничне вредности и толерантне вредности за један дан. Средња годишња вредност SO_2 износила је $5,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност за насељена подручја од $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2.) Појединачне дневне концентрације чађи током 2023. године кретале су се од $< 7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године није евидентирано прекорачење концентрација чађи преко дозвољене граничне и толерантне вредности за један дан. Средња годишња вредност чађи износила је $10,47 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла максимално дозвољену вредност чађи за календарску годину за насељена подручја од $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

3.) Појединачне дневне концентрације азотдиоксида (NO_2) током 2023. године кретале су се од $0,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $92 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године је евидентирано једно прекорачење концентрација азотдиоксида преко дозвољене граничне вредности за један дан. Није евидентирано прекорачење концентрације азотдиоксида преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Средња годишња вредност азотдиоксида је $12,20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту стамбена зона града школа „9 мај“, у улици Ђуре Даничића 2, може се закључити:

1) Појединачне дневне концентрације сумпордиоксида (SO_2) током 2023. године на овом мерном месту кретале су се од $< 1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $46 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године није евидентиран ниједан дан са појединачним концентрацијама SO_2 преко дозвољене граничне вредности за један дан и преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Средња годишња вредност концентрације SO_2 износила је $4,81 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност за насељена подручја од $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2) Појединачне дневне концентрације чађи током 2023. године на овом мерном месту кретале су се од $< 7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $92 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године је евидентирано прекорачење концентрације чађи преко дозвољене граничне вредности током четири дана. Средња

годишња вредност чађи износила је $12,64 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност за насељена подручја од $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

3) Појединачне дневне концентрације азотдиоксида (NO_2) током 2023. године кретале су се од $< 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $63 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године није евидентирано прекорачење концентрације азотдиоксида преко дозвољене граничне вредности за један дан. Средња годишња вредност азотдиоксида износила је $18,36 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност за насељена подручја од $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту зграда Завода за јавно здравље Сремска Митровица, улица Стари шор 47, може се закључити:

1.) Појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ 10 током 2023. године кретале су се од $3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $142 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 26 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене граничне вредности за један дан и то: 2 дана у марту када је највећа концентрација била $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$, затим 3 дана у октобру када је највећа вредност била $92 \mu\text{g}/\text{m}^3$, 5 дана у новембру када је највећа вредност била $57 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и 16 дана у децембру када је највећа вредност била $142 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току 2023. године евидентирано је 12 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан и то: 1 дан у октобру када је највећа вредност била $92 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и 11 дана у децембру када је највећа вредност била $142 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Средња годишња вредност суспендованих честица ПМ 10 износила је $29,37 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу толерантну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Приликом сачињавања Анализе здравственог стања становништва свих претходних година, уочено је да није вршено **праћење мониторинга мерења буке** у граду Сремска Митровица. На препоруку Завода за јавно здравље Сремска Митровица, приликом сачињавања документа Плана јавног здравља за 2018-2025. годину за град Сремска Митровица, локална самоуправа започела је мониторинг мерења буке у животној средини. Самим тим, Завод за јавно здравље Сремска Митровица током 2023. године извршио је снимање и анализу стања буке у животној средини на територији Града Сремска Митровица и то на пет мерних места. Мерна места су: испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I, затим насеље Матије Хуђи, Северни бедем и испред маркета, Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL, затим мерно место Променада број 14 и мерно место поред зграде Топлификације, Змај Јовина 26.

Закључак и анализа по мерним местима

Ниво буке за дан

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Мерно место – испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 65 dB, а меродавни дневни ниво у току 10 месеци није прелазео граничну вредност буке за дан.

2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 55 dB, а меродавни дневни ниво у току 10 месеци није прелазио граничну вредност буке за дан.
3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони 6. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 65 dB, а меродавни дневни ниво у току 10 месеци није прелазио граничну вредност буке за дан.
4. Мерно место број 4 – Променада испред броја 14. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 55 dB, а меродавни дневни ниво у току 10 месеци је прелазио граничну вредност буке за дан у јулу месецу.
5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 50 dB, а меродавни дневни ниво у току 10 месеци прелазио је граничну вредност буке за дан у мају, јуну, јулу, августу, септембру, новембру и децембру месецу.

Ниво буке за вече

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Ово мерно место припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 65 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 10 месеци није прелазио граничну вредност буке за вече.
2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 55 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 10 месеци је прелазио граничну вредност буке за вече у августу месецу.
3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони 6. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 65 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 10 месеци није прелазио граничну вредност буке за вече.
4. Мерно место број 4 – Променада испред број 14. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 55 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 10 месеци није прелазио граничну вредност буке за вече.
5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 50 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 10 месеци прелазио је граничну вредност буке за вече у априлу, мају, јулу, августу, новембру и децембру месецу.

Ниво буке за ноћ

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Ово мерно место припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 55 dB, а меродавни ноћни ниво буке није прелазио граничне вредности буке за ноћ.
2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току 10 месеци прелазио је граничну вредност буке за ноћ

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

у априлу, јулу, августу, септембру и децембру месецу.

3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони б. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 55 dB, а меродавни ноћни ниво буке је прелазео граничне вредности буке за ноћ у септембру месецу.

4. Мерно место број 4 – Променада испред број 14. Ово мерно место припада Зони 1. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току 10 месеци прелазео је граничну вредност буке за ноћ у јулу, августу и децембру месецу.

5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току 10 месеци прелазео је граничну вредност буке у августу и децембру месецу.

У оквиру контроле квалитета **отпадних вода** током 2023. године највећи значај имају комуналне и индустријске односно технолошке отпадне воде. За комуналне отпадне воде карактеристично је да имају повишене концентрације односно висок садржај органских материја, суспендованих материја и нутријената (азот и фосфор), док код индустријских вода, количина и састав зависе од типа индустрије, али често долази до промена унутар једне исте индустрије, као последица примењене технологије производње, примењених сировина и помоћних средстава, режима рада и друго. Уочава се да је у граду Сремска Митровица још увек мали број узорка који су доступни за анализу великог броја параметара у отпадној води.

Једини клијент са којим смо радили у 2023. години је Mitrosfleschwaren doo. Извршено је испитивање 3 узорка отпадних вода од чега су сви узорци исправни како у физичко-хемијском тако и у микробиолошком погледу.

Промоција здравља и здравствено васпитање

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем, да га унапреде, комбинацијом здравственог васпитања и других организационих, политичких и економских програма формираних тако да потпомогну промене у понашању и животној средини који воде ка здрављу. Промоција здравља није задатак само здравственог сектора и здравствених радника, они имају улогу иницијатора, али је потребно укључивање и свих других сектора пољопривреде, индустрије, трговине, образовања... С тога је програм промоције здравља на територији Сремског округа реализован у сарадњи са низом партнерских организација и институција.

Здравствено-промотивне кампање из Календара јавног здравља

У оквиру програма од Општег интереса Министарства здравља спроводи се 10 националних кампања за промоцију здравља: Национални дан без дуванског дима, Национални месец борбе против рака, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља подршке дојењу, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан борбе против

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

HIV/AIDS. Поред тога обележавају се и други значајни датуми из Календара јавног здравља а у складу са сликом здравља становништва и потребама локалних заједница. У 2023. години, у Сремском округу, спроведено је укупно 20 кампање које су предвиђене Календаром јавног здравља, а које су имале за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеним здравственим проблемима, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства. У оквиру свих обележавања, организована су: предавања, базари здравља, стручни састанци, конференције за медије, индивидуални разговори, радионице, квизови, писани су новински чланци припремљена су и дистрибуирана здравствено васпитна средства и едукативни материјал. На основу подељеног материјала, процењено је, да је приликом обележавања свих активности, обухваћено око 23.577 особа.

Израда и дистрибуција здравствено васпитних средстава

У 2023. години, материјал који се користио за обележавање значајних датума, добијен је од стране референтних установа „др Милан Јовановић Батут“ и Института за јавно здравље Војводине-Нови Сад, и то 23.135 примерака, а исти је достављен свим здравственим установама у округу као и свим партнерима на терену. Завод за јавно здравље Сремска Митровица није додатно штампао још примерака здравствено васпитних средстава, као ни домови здравља Сремског округа. Материјал је подељен целокупном становништву, деци у предшколским установама, ђацима у основним и средњим школама, наставницима, васпитачима, професорима...

Едукација едукатора и едукација становништва за промоцију здравља

На подручју Сремског округа у 2023. години, према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Сремска Митровица, а добијених од здравствених установа, организована су различита предавања за становништво, а процена је да је обухваћено око 3.574 грађана. Када су у питању образовне институције, ситуација је следећа: у предшколским установама обухваћено је око 11.871 предшколске деце, затим у основним школама око 9.142, а у средњим школама процена је да је обухваћено око 5.885 ђака. Број одржаних едукација едукатора у Сремском округу је 132 којима је обухваћено 3.574 лица. Од тога је Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2023. години спровео 24 едукације едукатора којима је обухваћено 600 учесника.

Континуирани рад са медијима

У 2023. години, на подручју Срема реализовано је много активности и било је доста медијских садржаја који су повезани са темама из области промоције здравља: 153 ТВ прилога, 33 радио оглашавања, 61 новински чланак и 11 конференција за новинаре. На сајтовима установа, објављено је 148 корисних и значајних информација, од чега је 53 на сајту и 32 на ФБ страници Завода за јавно здравље Сремска Митровица. Завод за јавно здравље Сремска Митровица у сарадњи са референтним институцијама, организовао је три конкурса за ликовне и литерарне радове, а поводом обележавања значајних датума из Календара јавног здравља (здрава исхрана-Октобар месец правилне

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

исхране, обележавања Недеље здравља уста и зуба и Обележавање Светске и Националне недеље дојења). Било је укупно 379 радова, од чега 360 ликовна рада и 1 плакат и 18 литерарних радова. На конкурс поводом обележавања Светске недеље дојења и Националне недеље промоције дојења под слоганом “Мајчино млеко је најбоља храна” на територији Сремског округа Завод за јавно здравље доделио је награде за три литерарна рада и седам ликовних радова. На конкурс поводом обележавања кампање Октобар - месец правилне исхране, а под слоганом “Правилна исхрана чува твоје здравље” награде су додељене за три ликовна рада и 10 литерарних радова. Поводом обележавања Недеље здравља уста и зуба, под слоганом “Чувам своје зубе, поносим се осмехом” такође су освојене награде и то укупно шест за литерарне радове и осам за ликовне радове. Најбољи радови прослеђени су и на Републички ниво такмичења где су такође освојене награде. Награде на Републичком нивоу такмичења су следеће: 3. место за ликовни рад, 3. место за групни рад и похвала за групни рад.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Демографске карактеристике - према последњој процени, уочава се мањи пад броја становника Сремског округа, у односу на претходну годину. Као последица ниске стопе наталитета и високе стопе морталитета, већи број умрлих у односу на рођене на територији округа, долази до негативног природног прираштаја. Изражено је старење становника, на шта указује процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупном броју, што утиче и на здравствену слику становништва.

2. Водећи узроци смртности одраслог становништва Сремског округа у 2023. години су: на првом месту болести крвотока, затим малигне болести, симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, а потом болести система за дисање. У најзначајније узроке морбидитета одраслог становништва спадају масовне незаразне болести (МНБ) и то: болести система за дисање, затим кардиоваскуларне болести, као и група под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом. Код радно активног становништва заступљене су и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. У оболевању деце предшколског и школског узраста значајно место заузимају болести система за дисање, фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, као и заразне и паразитарне болести и симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази. У морбидитету жена највећу учесталост имају тумори, на другом месту болести мокраћно полног система, и на трећем су трудноћа, рађање и бабиње.

3. Имунизација обавезним вакцинама у Сремском округу током 2023. године се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима, иако није постигнут задовољавајући вакцинални обухват (преко 95%) ниједном вакцином предвиђеном Правилником о имунизацији и начину заштите лековима изузев вакцином против туберкулозе и друге ревакцине против дифтерије, тетануса, дечје парализе, великог кашља у 7. години (Тетраксим вакцина). Вакцинални обухват вакцинама према клиничким индикацијама је годинама уназад незадовољавајући.

4. Неопходно је решити питање диспозиције чврстих отпадних материја са подручја Сремског округа изградњом хигијенских депонија, нарочито на сеоским подручјима (обезбедити прецизније податке о начинима депоновања чврстог отпада, као и о хигијенском стању истих у сеоским насељима).

5. Потребно је интензивирати активности за формирање катастра загађивача.
6. У појединим дечијим вртићима постоји проблем преоптерећености објеката већим бројем деце од оптималног.
7. Током 2023. године одређене послове из области јавног здравља, праћења и анализе стања животне средине, фактора ризика и утицаја на здравље људи, у појединим општинама, спроводила је друга институција по тендеру, иако, према важећој законској регулативи, окружни заводи за јавно здравље имају законом регулисану надлежност.

ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Дефинисање и спровођење мера и активности у циљу повећања наталитета и смањења утицаја старења популације, услед неповољног демографског кретања становништва.
2. Осигурати доступност и приступачност у коришћењу здравствене заштите на територији округа, на начин да кадровска структура у здравственим установама буде таква да обезбеди задовољавајућу и равномерну покривеност становништва, а тиме и бољи квалитет и континуитет пружања здравствених услуга.
3. Ставити под контролу факторе ризика за настанак масовних незаразних болести интензивирањем здравствено промотивних и превентивних мера и активности и укључивањем појединца и локалне заједнице.
4. Како би се пратило оболевање и умирање од најчешћих хроничних незаразних болести на територији округа, успостављени су регистри за акутни коронарни синдром, шећерну болест и малигне болести. Да би употребљивост података из ових регистара била адекватна, потребно је одржавати квалитет регистрације оболелих и умрлих од стране здравствених установа Сремског округа у Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као и евентуално увођење регистара за остале хроничне незаразне болести.
5. Побољшати квалитет података морталитетне статистике, едукацијом лекара који учествују у процесу шифрирања узрока смрти, те побољшати сарадњу између институција које учествују у процесу прикупљања и обраде ових података.
6. Развити и имплементирати програме превенције најучесталијих обољења, посебно кардиоваскуларних и малигнутих обољења, као водећих узрока оболевања и умирања становништва.
7. Програме промоције здравља треба прилагодити локалним потребама и могућностима, водећи рачуна о различитим друштвеним, културним и економским факторима.
8. Неопходно је континуирано спроводити активности предвиђене националним скринингом, промовисати значај превентивних прегледа који имају за циљ откривање болести у почетној фази; повећати обухват циљних популационих група, како побољшањем показатеља рада изабраних лекара, тако и едукацијама становништва, укључивањем средстава јавног информисања...
9. Сарадња и укључивање медија у свакодневне активности могу се искористити за пропагирање здравог начина живота, али и значаја превентивних прегледа у очувању здравља и спречавању болести.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

10. Радити континуирано на унапређењу здравствено-информационог система и умрежавања здравствених установа на територији округа.
11. Потребно је повећати вакцинални обухват становништва- едукација целокупног становништва о значају вакцина у циљу спречавања настанка одређених болести.
12. Неопходно је решити питање диспозиције чврстих отпадних материја са подручја Сремског округа изградњом хигијенских деопонија.
13. Неопходно је истаћи да су према важећој законској регулативи, институти и заводи за јавно здравље, носиоци активности у области деловања јавног здравља, да прате и анализирају стање животне средине, факторе ризика и утицаје на здравље који потичу из животне средине за територију за коју су основани.
14. У складу са претходно наведеним, важно је унапредити сарадњу локални самоуправа са окружним заводом за јавно здравље Сремска Митровица преко Савета за здравље општина/града, у смислу испитивања из области заштите животне средине, у складу са законском регулативом.